

Arbejdsmarkedspolitiske redegørelse for bygge- og anlægsområdet - 2013

Oktober 2012

Den seneste arbejdsmarkedspolitiske redegørelse blev udarbejdet oktober 2011 i forbindelse med BAI's ansøgning om midler til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser mv. for 2012. I den forløbne periode har krisen fortsat haft stor indflydelse på forholdene i bygge- og anlægsbranchen, der er en særdeles konjunkturfølsom branche.

Forventningerne til situationen i bygge- og anlægsbranchen i 2013 vurderes bl.a. på de tiltag, som allerede var nævnt i regeringsgrundlaget fra sidste år, *Et Danmark der står sammen* fra oktober 2011. Her udtrykkes det, at dansk økonomi vil blive kickstartet bl.a. gennem en fremrykning af investeringer, ikke mindst på bygge- og anlægsområdet, hvor en række anlægsarbejder og energirenovering mv. nævnes som områder, der skulle prioriteres:

- fremrykning af investeringer i veje og jernbaner
- renovering af skoler
- renovering af nedslidte boligområder
- klimatilpasning og energirenovering i kommuner
- grønt tilskud til energirenovering af private boliger

Derudover forventes udvidelsen af metroen i Københavnsområdet, landanlæggene i forbindelse med Femern Bælt-forbindelsen og regionernes sygehusbyggerier at give øget beskæftigelse. Alene den kommende tunnel under Femern Bælt vil blive verdens længste sænketunnel. Forbindelsen vurderes at kunne udløse mere end 50.000 jobs for de entreprenører, der vinder kontrakterne. Derudover har regionerne fortsat fokus på energieffektive løsninger for de nye sygehusbyggerier og en række store investeringer over de næste 12 – 15 år. Hidtil har de beskæftigelsesmæssige effekter dog været til at overse.

Vi forudså sidste år, at de bygge- og anlægsområder, der her er nævnt var områder, hvor der kunne blive mangel på udførende håndværkere, og ikke mindst håndværkere, som har opdaterede kompetencer inden for eksempelvis bygningsreglement, energirenovering og energioptimering samt ikke mindst kompetencer vedr. samarbejde såvel vertikalt som horisontalt på byggepladsen, - der i ovennævnte tilfælde bliver mega-byggepladser.

Som nævnt er den beskæftigelsesmæssige effekt til at overse. Men der har faktisk været en stigning for antal kursister og antal elevuger inden for BAI's område. I forhold til 1. halvår 2011 har der været en fremgang i antal kursister på 17 % og en fremgang i antal elevuger på næsten 12 %. – Denne fremgang skal imidlertid ses på baggrund af et stort fald i aktiviteten fra 2010 til 2011, der for BAI's vedkommende nåede næsten 30 %. I 2012 har vi således set en fremgang i antal kursusdeltagere inden for FKB'er som Industriel fremstilling af betonvarer/-elementer, Stilladsmontage og inden for Bygge- og anlægsopgaver i såvel tungere som lettere materialer samt inden for Teknisk isolering og Anlægsarbejder. Der er således større fokus end tidligere inden for kurser som forskalling og armering. Desuden vejer BAI's "energiorienterede" kurser også til, mens der fortsat er fokus på en række certifikatkurser, samt kurser inden for kloakering.

Indsats for ledige

I oplægget til Finanslovsforslag 2013: *På vej mod et stærkere Danmark* er indeholdt et uddannelsesløft for de ledige, hvor det fortsat er regeringens ambition, at flere ledige får en uddannelse, så flere ufaglærte bliver faglærte samtidig med at flere faglærte får mulighed for opkvalificering. Det hedder videre: "Samtidig kan perioder med svage beskæftigelsesmuligheder bruges til en forstærket uddannelsesindsats, så kvalifikationer i arbejdsstyrken forbedres. Regeringen foreslår et uddannelsesløft for ledige faglærte, ufaglærte samt personer med forældede uddannelser. Samtidig skal der gøres en særlig job- og uddannelsesindsats i forhold til dagpengemodtagere, som risikerer at miste retten til dagpenge". Det sidste er netop blevet udmøntet i en Akutpakke, der skal hjælpe mennesker på dagpenge i job. Bl.a. forventes det, at der bliver pustet liv i jobrotationsordningerne igen.

Hvad angår uddannelsesløft til de ledige er der i finanslovsforslaget for 2013 afsat en reserve på i alt 300 mio. kr. i 2013 og 150 mio. kr. årligt i 2014 – 2015. Her tænkes på en målrettet job- og uddannelsesindsats for dagpengemodtagere, som risikerer at miste retten til dagpenge. Uddannelsesløftet skal, hedder det "forbedre kvaliteten i den nuværende opkvalificerings- og uddannelsesindsats i beskæftigelsessystemet og styrke omskolingen værk fra brancher eller fag med dårlige beskæftigelsesmuligheder". Faktisk har vi i UNIC's opgørelse af AMU-aktiviteten for 1. halvår 2012 set, at andelen af ledige og "personer uden for arbejdsmarkedet" udgør en noget højere andel end i 2011 inden for BAI's område. Samtidig er der i 1. halvår 2012 mange flere kursusdeltagere inden for BAI's område, der har benyttet sig af 6 ugers selvvalg, end der var i 2011.

Udover at videreudvikle de fælles kompetencebeskrivelser, arbejdsmarkedsuddannelser, undervisningsmaterialer og de faglæreruddannelser, som BAI allerede har udviklet og som løbende anvendes, er der stadig områder, hvor det kan være nødvendigt, at udvikle nye arbejdsmarkedsuddannelser og at foretage analyser og gennemføre evalueringer, således at BAI's efteruddannelsesudbud kan understøtte arbejdsmarkedets behov og sikre, at nye og øgede efteruddannelsesbehov på bygge- og anlægsområdet kan tilgodeses såvel for ufaglærte som for faglærte.

BAI's fokuspunkter

- Anvendelse af AMU og IKV som redskab til en udvikling fra ufaglært bygningsarbejder til faglært bygningshåndværker
- Analyse og synliggørelse af jobprofiler og tilhørende uddannelsestrukturer, der understøtter nye jobprofiler, f.eks. undervandsstøbning eller brøndboring
- Energioptimering og bæredygtigt byggeri
- Håndværkere som kan vejlede i energi og klima
- Produktivitet i bygge- og anlægsbranchen for små og mellemstore virksomheder, herunder Det digitale byggeri og digitalisering af byggeprocessen
- Arbejdsmiljøforhold i bygge- og anlægsbranchen
- Fokus på uddannelsesbehov for faglærere inden for AMU-uddannelserne på bygge- og anlægsområdet m.h.p. nye materialer, værktøjer, metoder, nye regler vedr. tæthed, den lærende byggeplads, andre samarbejdsformer, bedre byggeprocesser og sidst men ikke mindst et fokus på IKV

Vi skal nævne, at BAI har igangværende projekter inden ovenstående, men vi har også i forhåndsansøgningen analyser inden for delområder af ovenstående.

På denne baggrund beskriver vi nedenfor nogle af de væsentlige forhold og udviklingstendenser, som må forventes at påvirke behovet for kompetenceudvikling i branchen.

Målgruppen

Udvalgets primære målgruppe omfatter - med undtagelse af el- og vvs- områderne - alle ansatte udførende bygge- og anlægsarbejdere i Danmark, som tilhører målgruppen for arbejdsmarkedsuddannelserne. Dvs. ufaglærte, faglærte og EUD-teknikere, såvel privat som offentligt ansatte samt selvstændige erhvervsdrivende.

Primærmålgruppen er således den del af arbejdsstyrken, som i praksis gennem deres daglige arbejde gennemfører bygge- og anlægsarbejder i praksis.

Bygge- og anlægsbranchen er en særdeles konjunkturfølsom branche og udmeldinger i finansloven kan få store konsekvenser. Kickstart af store anlægsprojekter har dels betydning for udviklingen af branchens arbejdsstyrke og den heraf afledte forøgelse af efterspørgsel på efteruddannelse på områder med beskæftigelse. Derudover er der i oplægget til Finanslovsforslag 2013: *På vej mod et stærkere Danmark* indeholdt et uddannelsesløft for de ledige, hvor det fortsat er regeringens ambition, at flere ledige får en uddannelse, så flere ufaglærte bliver faglærte samtidig med at flere faglærte får mulighed for opkvalificering.

Endelig forventes en fortsættelse af den industrialiserende tendens i bygge- og anlægsbranchen løbende at forskyde primærmålgruppens beskæftigelse, dels fra en håndværkspræget byggeproduktion til mere montagepræget byggeri, og dels fra bygge- og anlægsbranchen til byggeindustri-/fremstillingsområdet.

Primærmålgruppen omfatter pt. ca. 142.000 personer, som er fordelt på følgende grupper:

- Entreprenørområdet
- Anlægsområdet herunder kloakeringsområdet
- Glarmesterområdet
- Malerområdet
- Murer-, stenhugger-, stukkatorområdet
- Struktør- og brolæggerområdet,
- Tagdækkerområdet
- Teknisk isoleringsområdet
- Teknisk tegner, teknisk assistent, teknisk designer
- Træfagenes område
- Vejasfaltområdet
- Stilladsområdet
- Nedriver og affaldshåndtering
- Affaldsdeponering
- Spildevandsområdet
- Brøndboring og boringer

Branchens uddannelsesaktivitet og beskæftigelse

Beskæftigelsen i Bygge- og anlægsbranchen har de seneste år oplevet et udsving fra 161.700 i 2004 til 192.100 i 2007, en stigning på godt 30.000. Derefter er beskæftigelsen faldet til 160.800 i 2009 og 142.000 i 2012. Ved indgangen til 2012 havde man en forventning om en stigning i beskæftigelsen i byggeriet, men den spirende optimisme er blevet afløst – og dette så sent som i september 2012 med den seneste Konjunkturanalyse fra Dansk Byggeri. Nye tal fra Danmarks Statistik i oktober viser dog, at der har været en fremgang i beskæftigelsen i byggebranchen på 2,4 procent i forhold til andet kvartal i 2012. Men beskæftigelsen er nu på et lavere niveau end før opsvinget.

Dansk Byggeri vurderer, at man samlet set vil få et fald i beskæftigelsen på 3.500 personer i 2012 og yderligere 3.000 i 2013. Det, der trods alt holder beskæftigelsen oppe, vurderes af Dansk Byggeri at være BoligJob-ordningen, der har givet beskæftigelse på renoveringen for private samt en fremgang for anlægsområdet. BoligJob-ordningen har hidtil været anvendt af omkring ¼ mio. danskere og har fastholdt beskæftigelsen hos mange mindre virksomheder. Dansk Byggeri vurderer, at 72 % af håndværksvirksomhederne har haft beskæftigelse som følge af BoligJob-ordningen.

En analyse fra Deloitte, der er offentliggjort i oktober 2012: *Solceller – energibesparelse og samfundsøkonomi* viser, at hvis antallet af solcelleanlæg målt i MW forøges fra 170 til 200 MW, så vil det betyde over 600 ekstra job. Ordningen med at trække lønudgifter fra til boligrenovering har betydet, at mange boligejere har investeret i solcelleanlæg. Da ordningen nu synes at skulle ophøre, vurderer Dansk Byggeri, at boligejernes incitament til sådanne investeringer vil aftage i betydelig grad.

Derudover vurderes kickstarten på flere af de store byggeprojekter at have givet beskæftigelse, men altså ikke tilstrækkeligt til at opveje faldet i de private byggeinvesteringer. De store anlægsprojekter vurderes faktisk at være branchens eneste lyspunkt. Renoveringen i de almene boliger er ikke kommet så hurtigt i gang som forudset, men renoveringerne er til gengæld opjusteret for 2013 og 2014. Kickstarten for nybyggeri af skoler og institutioner vurderes heller ikke at være slået igennem i tallene for byggeaktiviteten.

Mens BoligJob-ordningen forventes at ophøre til nytår, er der som nævnt fortsat en række byggeprojekter i støbeskeen. Vi vurderer derfor fortsat, at der på denne baggrund er et behov for faglært arbejdskraft inden for bygge- og anlæg, når disse arbejder igangsættes. Dette vil medføre behov for en øget voksen- og efteruddannelsesindsats, så branchen og arbejdskraften kan tilføres de nødvendige kompetencer.

På de mange områder, som vi vil beskrive nedenfor, vil der være et øget efteruddannelsesbehov, men den konkrete efteruddannelsesaktivitet inden for arbejdsmarkedsuddannelserne afhænger af flere forhold, herunder også kendskab til mulighederne for at uddanne sig i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov gennem AMU – det være sig jobcentre, arbejdssøgende og virksomheder, kendskab til udbuddet, muligheder for løntabsdækning, og mulighed for hurtig og nem tilmelding. Endelig afhænger udviklingen i særdeleshed af beskæftigelsen inden for bygge- og anlægsbranchen.

Fra ufaglært til faglært

P.t. undersøger BAI AMU-systemets mulighed for at tilgodese intentionerne om, at flere påbegynder og/eller færdiggør en uddannelse på faglært niveau i bygge- og anlægsbranchen, således at der sker et løft fra ufaglært til faglært.

På den baggrund kan der blive behov for at supplere BAI's efteruddannelsestilbud, så der kan etableres uddannelsesveje for ufaglærte i form af strukturerede forløb, der kan bestå af de nødvendige og relevante arbejdsmarkedsuddannelse og/eller enkeltfag fra erhvervsuddannelserne, som kan tilkobles en FKB med henblik på i højere grad at sikre merit i forhold til en erhvervsuddannelse.

Som vi har nævnt tidligere, fremgår det af Finanslovsforslaget: *På vej mod et stærkere Danmark*, at det er ambitionen, at flere ufaglærte skal blive faglærte og flere faglærte får mulighed for opkvalificering. Målet er at løfte den samlede aktivitet, så flere personer får mulighed for at påbegynde en kompetencegivende uddannelse. Vi vil således ansøge om en analyse med henblik på i højere grad at skabe individuelle GVU-modeller, således at de faktisk bliver individuelt tilrettelagte og fleksible, hvor de eksisterende kompetencemål på uddannelsernes hovedforløb gennemføres i en slags åbent teoriværksted i modsætning til i dag, hvor deltagerne typisk deltager i alle de eksisterende hovedforløb. Modellen vil også kunne bruges som mulighed for opkvalificering af arbejdsstyrken indenfor øvrige områder. Uddannelserne vil altså i det hele taget kunne blive mere fleksible, hvis tanken om teoriværksteder kunne vinde frem.

Nye uddannelsesstrukturer

Inden for bygge- og anlægsbranchen har vi i de senere år arbejdet med at analysere og udvikle uddannelsesstrukturer og anerkendte uddannelsesforløb specielt for de ufaglærte inden for bygge og anlæg. Der eksisterer således en række kontraktuddannelser, hvor der indgås en kontrakt mellem arbejdsgiver og arbejdstager om at en medarbejder får mulighed for at deltage i et uddannelsesforløb, der består af en række AMU-uddannelser, og som giver en anerkendt kompetence som f.eks. stilladsmontør eller nedriver. Sådanne anerkendte forløb er der fortsat en interesse for at finde og udvikle fra parternes side. Ligeledes vil der også være behov for at se på muligheder for iværksætteri og planlægnings- og styringsmæssige – for ikke at sige ledelsesmæssige aspekter inden for AMU, der kan tilgodese den store andel af mindre virksomheder, der findes inden for bygge- anlæg og industri.

I forbindelse med broprojekter samt offshoreinstallationer har der vist sig behov for at gennemføre en analyse i forbindelse med undervandsstøbning, hvor der synes at være behov for et nyt uddannelsesforløb. Med baggrund i de projekterede anlægsarbejder oplever vi, at der i det hele taget er en stigende interesse inden for betonstøbning.

Bygge og anlægsbranchens Udviklingsfond har besluttet at yde et særligt tilskud til gennemførelse, af de uddannelser, der ligger i en anerkendt struktur, der altså ikke behøver at være en kontraktuddannelse, eller en eksamensuddannelse, men netop et anerkendt forløb. Fra den 1. oktober behøver virksomheder, der har søgt og modtaget VEU-godtgørelse for medarbejdernes deltagelse i AMU-kurser ikke at genindtaste oplysningerne på uddannelsesfonde.dk for at få tilskud fra uddannelsesfondene. PensionDanmark kan herefter automatisk hente oplysningerne fra efteruddannelse.dk., hvorefter virksomhederne får en mail, hvor de gøres opmærksomme på, at de også kan få tilskud fra den

uddannelsesfond, som de er tilknyttet. Dette er altså en service for organiserede virksomheder, der tilmelder deres medarbejdere til et uddannelsesforløb.

Under alle omstændigheder vil de anerkendte strukturer kunne give de ufaglærte bygningsarbejdere et kompetenceløft, der ikke alene vil være til gavn for medarbejderen selv og dennes faglighed, men også for virksomhederne og samfundet.

Øget fokus på klimaforholdene i verden

Den øgede bevidsthed om, at det høje og tiltagende energiforbrug og heraf følgende øget CO₂-udslip kan ændre klimaforholdene, har medført, at der er øget interesse for at bremse udslippet. Allerede i 2035 skal det danske el- og opvarmningssystem være baseret på 100 % vedvarende energi og i 2050 forventes et fuldstændigt fossilfrit samfund.

Det er et krav, at byggeriet skal moderniseres og energieffektiviseres. Der drøftes til stadighed virkemidler og incitamenter for, at det beregnede potentiale for energirenovering kan udløses. Statens Byggeforsknings Institut (SBI) har med det gældende Bygningsreglement beregnet, at hvert parcelhus i gennemsnit præsenterer et energirenoveringspotentiale på 100.000 kr. Det viser sig dog i praksis, at i provinsen, hvor huspriserne ikke er så høje, da vil energirenoveringspotentialet for den enkelte husejer ikke være helt så højt. SBI vil til stadighed udarbejde nye beregninger, dels om tilbagebetalingstider for energirenovering, og dels om, hvordan opnåelse af en given energiklasse, kan påvirke husprisen.

Det skaber behov for, at såvel mestre som de udførende er videnskabsmæssigt godt klædt på, når boligejerne går i gang med at gøre noget ved energiforbruget i boligen. De udførende skal i større udstrækning end tidligere have tilført viden om, hvordan energiforbruget og dermed CO₂-udslippet kan begrænses i praksis. Det er ikke ligegyldigt, hvilke renoveringer og typer af energirenoveringer, der vælges, ligesom det heller ikke er ligegyldigt, hvilke materialer og byggeteknikker, der vælges, hvis investeringen i energirigtige løsninger skal føre til de ønskede besparelser, således at investeringen i energirenovering lønner sig.

Fortsat kompetenceudvikling også hos de udførende synes på den baggrund helt nødvendig. I den forbindelse vil det også blive vigtigt at kunne pege på et anbefalet uddannelsesforløb. Skal en mester eller en håndværker opnå tillid fra forbrugerne, skal det dels sikres, at de har en nødvendig og tilstrækkelig viden, men det skal også sikres, at de er indstillet på at henvise til andre håndværkere med andre specialer og er i stand til at se det, vi kalder de kritiske knudepunkter i byggeriet. Altså fagområdernes fælles samarbejdsflader i byggeriet, hvor hvert fag har netop sin specielle ekspertise. Udviklingsmæssigt giver det et fortsat behov for videreudvikling af uddannelsesmål og materialer, der kan understøtte dette.

Kloakering, spildevand og regnvand

Det forventes, at de ændrede klimaforhold vil medføre bl.a. kraftigere storme og øgede nedbørsmængder. Også på dette område skal vi have tidssvarende AMU-uddannelser. Miljøministeren har netop fremlagt et forslag, som betyder, at der kan udarbejdes såkaldte oversvømmelseskort, der giver overblik over risikoen for oversvømmelser og vand i kældrene. Selvom der bliver foretaget en del renoveringsarbejder i det danske spildevands- og regnvandssystem, er der fortsat et stort behov for renovering. TV-inspektion for kloakmestre er et AMU-mål, men det er også en nødvendig handling for at afgøre behovet

for renovering med henblik på at ledningsnettet kan klare de stigende regnmængder. Der er ikke nogle lette løsninger. Flere kommuner kræver græs på tagene og faskiner, men der skal en håndværksmæssig kunnen til at vurdere, dels hvilke problemer, der faktisk kan løses ad denne vej, og dels til at dimensionere sådanne anlæg. Det er vigtigt at kapaciteten beregnes korrekt, da man ved forkert dimensionering kan komme til at skade eksempelvis naboens grund eller bygninger. Normalt vil hverken grønne tage eller faskiner kunne klare et regulært skybrud.

Alle indgreb i en afløbsinstallation skal udføres af en virksomhed med autorisation som kloakmester. Alle husejere, der har problemer med vand i kælderen kan ikke blot montere et højvandslukke på deres afløb. I 2011 – 2012 har BAI fået opdateret samtlige uddannelsesmål for kloakrørlæggere og frem til at deltagerne kan indstille sig til eksamen. Dette er primært begrundet i en stigende grad af digitalisering. Det medfører ligeledes behov for opdaterede undervisningsmaterialer. Der er derfor til stadighed brug for at afsætte udviklingsmidler til området, også således at der er et efteruddannelsesstilbud til kloakmestrene.

Der skal sikres **rent vand** til forbrugerne og det skal sikres, at brøndborerne ikke ved et uheld kommer til at forurene en boring. Naturstyrelsen og Brøndborerforeningen har således et ønske om at styrke og opkvalificere uddannelserne for brøndborere, hvorfor udvalget vil ansøge om midler hertil.

Energirenovering af boliger

De fleste boligejere vil gerne bo i et energirigtigt hus, da det gavner såvel miljøet som indeklimaet og den grønne samvittighed og sidst men ikke mindst gavner det boligejernes pengepung og fremtidssikrer boligen, samtidig med at den bedre kan sælges. Som nævnt har SBI beregnet, at der for hvert parcelhus er et energirenoveringspotentialt på 100.000 kr. Hvis man ganger med antallet af parcelhuse i Danmark, findes der et energirenoveringspotentialt på 120 mia. kr. Det har imidlertid vist sig, at dette potentialt først udløses, når husejeren har fuld tillid til den enkelte rådgiver eller håndværker, og når rådgivningen er gratis. Erfaringen viser, at boligejerne **ikke** er indstillet på at betale for en sådan rådgivning. I ProjectZero fra Sønderborg råder kommunen over en troværdig rådgiver, der giver gratis rådgivning til de boligejere, der ønsker det. Erfaringsmæssigt er det ca. halvdelen af de besøgte husejere, der benytter sig af tilbuddet og som efterfølgende påbegynder en energirenovering. Projektet har således givet beskæftigelse i lokalområdet.

Ved nybyggeri vil man naturligvis altid og med kendte metoder forsøge at fremtidssikre husene, således at de opfylder de ventede energikrav. Men de virkelige udfordringer findes ved renovering af den eksisterende bygningsmasse, som ikke alene skal vedligeholdes, men som også skal energirenoveres. Nogle af disse boliger kan være enten bevaringsværdige eller fredede. Det stiller krav om, at udøvere af de traditionelle håndværk ikke alene kan deltage i bevarelse af kulturarven, men også kan energioptimere de eksisterende boliger, så de lever op til tidens krav. Der er derfor i høj grad brug for kompetencer i, hvordan disse opgaver udføres i praksis. De krav, der fremgår af de nye bygningsreglementer i de kommende år, vil derfor fortsat skærpe behovet for efteruddannelse, således at såvel de udøvende håndværkere som faglærerne har den nødvendige viden på området.

Vi ved, at der i forbindelse med installationer af vedvarende energi i bygninger vil komme godkendelsesordninger for de virksomheder, der installerer eller monterer små vedvaren-

de energianlæg såsom biomassekedler og -ovne, solcelle- og solvarmeanlæg, varmepumper og systemer til udnyttelse af geotermisk energi. Som følge af VE-direktivet vil komme krav om godkendelse, dels til den VE-ansvarlige og dels til de udførende. Men derudover oplever vi, at der med de eksisterende AMU-mål, som kan sammensættes i uddannelsesforløb, synes der at være et behov for en certificeringsordning. I dag findes der flere forskellige lokale bud på en "energispecialist" eller en "energiproffer". –Det har fortsat noget at gøre med troværdighed overfor brugerne. I forbindelse med TUP-projektet Den praktiske klimavejleder har vi en forventning om, at der bliver udviklet nogle AMU-mål, der som et allerførste skridt kan blive fælles for flere af de efteruddannelsesudvalg, der arbejder med klima og energirenovering, og som bør indgå i en mulig certificering. De udvalg, der arbejder sammen er BAI, ETIE, SUS og Anlægsgartnerne.

Der er altså fortsat et efteruddannelsesbehov på området, ligesom der kræves en opdatering af såvel uddannelsesmål som af undervisningsmaterialer.

Den teknologiske udvikling

Den stadige tilgang af nye materialer, bygningskomponenter og systemløsninger ændrer sammen med udviklingen af mere avanceret materiel/værktøj løbende produktionsmetoder og medfører regelændringer og nye miljøhensyn mv. Og interessen herfor er stor. Det kunne således mærkes på den netop afholdte Building Green-messe, der med sit fokus på bæredygtige og energieffektive bygninger, havde flere besøgende end forventet. I løbet af 2013 ventes således en ny byggevarereforordning fra EU med et nyt grundlæggende krav til byggematerialers bæredygtighed.

Den teknologiske udvikling medfører derfor til stadighed behov for etablering af relevante efteruddannelses tilbud, så anvendelsen af nye materialer finder sted på en hensigtsmæssig måde.

Disse forhold forventes at påvirke målgruppens efteruddannelsesbehov i opadgående retning inden for det teknisk/faglige område.

I den forbindelse skal vi ligeledes pege på, at **faglærerne** har brug for ny viden, det gælder såvel det teknisk/faglige område, som andre områder og ikke mindst faglæreruddannelse inden for metoder, der skaber bedre og mere produktive byggeprocesser. Der er også behov for at faglærerne får et mere helhedsorienteret syn på byggeprocesser og behov for samarbejde mellem de forskellige faggrupper på en byggeplads. Faglærernes kompetenceudvikling er derfor central. Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri vil fortsat forsøge at tilvejebringe relevante efteruddannelses tilbud til faglærerne, såvel inden for det fagtekniske område som inden for det didaktiske område.

Den organisatoriske udvikling

I kombination med den teknologiske udvikling vil de vedholdende krav til bygge- og anlægsbranchen om kvalitets- og produktivitetsforøgelse medføre ændringer inden for bl.a. arbejdets organisering. Der arbejdes i disse år med forskellige løsninger.

Branchen har fokus på selvstyrende grupper/sjak i forbindelse med samarbejdet dels på byggepladsen og dels mellem det projekterende og udførende led. Sigtet er bl.a. at uddelegere ansvar og/eller drage større nytte af den enkeltes kompetence i byggeprocessen.

Disse forhold påvirker målgruppens efteruddannelsesbehov inden for emner som arbejdsorganisering, samarbejde og kommunikation, planlægning af byggeprocessen, jf. begreber som Lean Construction og partnering, der i stigende grad vinder indpas i byggeriet, og som samlet skal resultere i bedre byggeprocesser, der på samme tid kan øge produktiviteten og forbedre kvaliteten.

Øget kompetenceudvikling for de udførende inden for det område, som vi kalder *Bedre byggeprocesser* skal sikre, at byggeprocessen kører bedre med mere samarbejde med de involverede aktører, og at bygningsarbejderne bidrager positivt til færre fejl i projekterne og sikrer, at kunderne synes, at de har haft en god oplevelse. Derigennem kan virksomhederne opnå en bedre økonomi. I forbindelse med projektet *Bedre Bundlinje* viste beregninger fra Dansk Byggeri viser, at indtægterne kunne øges med helt op til 36 %. BAI vil derfor søge om midler til udvikling af en ny FKB med den foreløbige titel *Planlægning, styring og samarbejde i bygge- og anlægsbranchen*.

Udvalget har ligeledes en forventning om, at de kommende mega-byggepladser indeholder nogle særlige udfordringer for de udførende. Når byggeprocessen strækker sig over en længere årrække, forventes det, at medarbejderne skal tilegne sig nye byggeteknikker og metoder samtidig med, at der bygges. I udbudsmaterialet til det ny universitetshospital i Skejby er der stillet krav om, at endnu ikke udviklede innovative metoder indarbejdes, efterhånden som byggeriet skrider frem, for at forhindre at hospitalet er forældet, inden det tages i brug. - Ligeledes er der behov for at sjak og mandskaber fra forskellige entreprenører, fag og kulturer, herunder også den vandrende arbejdskraft, der indgår i byggeprocesserne, bliver integreret for at optimere byggeprocessen.

Udviklingen af IT i bygge- og anlægsbranchen

For 7-8 år siden blev "Det Digitale Byggeri" annonceret. Det Digitale Byggeri indebærer, at større statslige bygningsarbejder for så vidt angår projektering, udbud og tilbud samt kvalitetssikring og dokumentation mv. skal håndteres digitalt. I den forbindelse undersøgte BAI, om det ville få konsekvenser for de udførende bygningsarbejdere. Undersøgelsen medførte udviklingen af et par arbejdsmarkedsuddannelser, som der i den forbindelse viste sig at være behov for.

"Det Digitale Byggeri" omfatter ikke alle former og størrelser for byggeri, men der synes på trods heraf at være en øget interesse for digital håndtering af bl.a. dokumentation og kvalitetstyring/-sikring i forbindelse med udførelsen af større såvel som mindre byggerier. De nyudlærte inden for byggeriet ikke er fremmedgjorte over for anvendelsen af IT. Det er vurderingen, at også de små virksomheder vil have gavn af disse redskaber. Det vil være til gavn for disse virksomheder bl.a. ved tilbudsgivning, så også de små virksomheder kan være med til at byde på opgaverne, når kommunerne får sat gang i renovering inden for byggeri og infrastruktur.

I processen fra projekt til udførelse vil det i stigende grad blive almindeligt at anvende værktøjer i 3D. F.eks. har vi ved enkelte projekter set, at de udførende kan kvalificeres til at medvirke ved projektgranskning ud fra 3D-modeller, ligesom der er en forventning om, at de udførende med disse værktøjer kan bidrage til at øge kvaliteten og reducere antallet af fejl.

Der synes derfor at være behov for at udbrede kendskabet til de eksisterende bygge- og anlægsorienterede IT-uddannelser, ligesom der er behov for nye supplerende undervis-

ningsmaterialer på dette område. Også på dette område er der derfor behov for stadig revision og udvikling for at kunne tilgodese et stigende kompetencebehov for voksne bygningsarbejdere.

Arbejdsmiljø

Der sker fortsat alt for mange ulykker på byggepladsen. Arbejdstilsynet finder desværre ofte anledning til påbud, fordi virksomhederne overtræder loven. Når der bygges under sikre forhold for de ansatte, vil produktiviteten også blive bedre. BAI har til stadighed fokus på, at der findes et uddannelsestilbud, der kan understøtte de myndighedskrav, der findes inden for arbejdsmiljøområdet men også inden for områder, som ikke er myndighedsbelagte. Således er der arbejdsmarkedsuddannelser, der kan understøtte vedligeholdelsen af en APV i mindre virksomheder samt undervisningsmaterialer til at støtte andre emner vedr. arbejdsmiljø. I den henseende har udvalget et samarbejde med Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg.

Ifølge en ny opgørelse fra Arbejdsskadestyrelsen kommer der hvert år 300 ansatte så alvorligt til skade på arbejdet i bygge- og anlægsbranchen, at det medfører nedsat erhvervsevne. Arbejdsulykkesfrekvensen, ændring i arbejdstilsynets tilsyn og bygherrekrav har medført forstærket indsats i form af øgede krav om uddannelse for at minimere ulykker på byggepladserne.

Efteruddannelsesudvalgets opgave er at have et uddannelsestilbud, der er koblet til de udførendes jobfunktion, og som også henvender sig til de små virksomheder. De kurser, der er udviklet i BAI er ikke en del af den obligatoriske arbejdsmiljøuddannelse for arbejdsmiljørepræsentanter, tillidsrepræsentanter eller medlemmer af arbejdsmiljøorganisationen, men henvender sig til den ufaglærte og faglærte bygningsarbejder, der for at udføre sit job skal kunne arbejde hensigtsmæssigt og sikkert. I samarbejde med Bygge- og anlægsbranchens Udviklingsfond, BAUF er vi i gang med at sammensætte en uddannelsespakke med oversigt over AMU-uddannelser inden for arbejdsmiljøområdet.

Inden for de seneste år er der inden for bygge- og anlæg kommet mere fokus på miljøfarlige stoffer. Blandt disse stoffer, kan nævnes asbest, PCB, bly, klorerede paraffiner og forurenede jord. PCB og blyholdige malinger er nogle af de stoffer, der senest er kommet til. De miljø- og sundhedsskadelige stoffer findes særligt i de bygninger/ bygningsdele, der skal fjernes for at give plads til nyt. Fortsat fokus på arbejdsmiljøforholdene i bygge- og anlægsbranchen påvirker kompetencebehovet i positiv retning.

Nyt Uddannelseskort

3F og Dansk byggeri har taget initiativ til et elektronisk uddannelseskort, der både indeholder oplysninger om svendebrev og gennemførte AMU-kurser. Kortet administreres af Byggeriets Uddannelser. Uddannelseskortet er personligt og vil udover adgang til svendebrev og bevis fra AMU-kurser komme til at vise bevis for kontraktuddannelser, således Stilladsmontør, Murerarbejdsmand, Betonmager, Nedriver og Maskinfører. Uddannelsesoplysninger på kortet kan kun tilgås med personlig kode eller NemId og kan aflæses ved hjælp af en mobiltelefon. På sigt vil det blive muligt hurtigt at dokumentere, hvorvidt en medarbejder faktisk har certifikat til det job, der udføres. Kortet indeholder desuden en chip, uafhængig af uddannelsesoplysningerne, som f.eks. kan anvendes som adgangs-kontrol på byggepladsen eller som visuel identifikation.

Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri

Det er svært at forudse, om uddannelses- eller kompetencekortet i sig selv vil resultere i en øget efteruddannelsesaktivitet – men for den enkelte vil det blive nemt at se, at "uddannelseskontoen" faktisk vokser i takt med deltagelse i efteruddannelse!

Behovsredegørelse for BAI 2013

Som nævnt i den arbejdsmarkedspolitiske redegørelse har BAI i 1. halvår 2012 set en fremgang i antallet af kursister og i antallet af elevuger i forhold til 1. halvår 2011. For 2013 har vi på den baggrund en forventning om fortsat stigning i AMU-aktiviteten. Det er ligeledes nævnt, at en større andel af kursisterne i 1. halvår 2012 ikke var i beskæftigelse. Med forslaget om et uddannelsesløft til de ledige vil vi formentlig se, at flere ledige end hidtil vil benytte sig af det kursusudbud, der ligger inden for BAI's område. Selvom det ikke fremgår af beskæftigelsestallene for branchen lige nu, må vi gå ud fra, at de projekterede bygge- og opgaver såsom Femern-forbindelse, storsygehuse og Storstrømsbro vil give øget beskæftigelse i bygge- og anlægsbranchen. Derudover meldes der om behov for flere faglærte. BAI har derfor iværksat et udviklingsarbejde med henblik på at skabe mulighed for at flere ufaglærte kan blive faglærte via AMU, IKV og GVU.

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse for det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet 2013

Oktober 2012

Indledning

EPOS-området har haft voksende uddannelsesaktivitet frem til 2011. I 2011 har EPOS haft en aktivitet som kun var en anelse højere end i 2010. I gennemsnit er aktiviteten fra 2006 til 2011 vokset med 14 pct.

Der har været 35.101 deltagere på EPOS' uddannelser i 1. halvår 2012. Det er 27 pct. flere deltagere end i 1. halvår 2011, hvor der var 27.152 deltagere.

Efteruddannelsesudvalget samarbejder med de lokale uddannelsesudvalg i forhold til løbende at vurdere den forventede fremtidige aktivitet. Meldingerne fra de lokale uddannelsesudvalg er, at man forventer en fortsat vækst i 2012 og 2013.

Jobområdet, som EPOS dækker, er meget dynamisk. Inden for SOSU-området sker der fortsat opgaveflytninger fra sygehusområdet til det kommunale område og på det pædagogiske område er arbejdsmarkedet præget af omstruktureringer og nye tilbudstyper.

Denne udvikling forventes at fortsætte de kommende år, og udvalget forventer derfor, at den arbejdsmarkedspolitiske udvikling fører til, at uddannelsesaktiviteten de kommende år fortsat vil være voksende, fordi de gennemførte og fremtidige ændringer giver behov for nye kompetencer hos målgruppen.

De fortsatte ændringer på arbejdsmarkedet inden for EPOS' område betyder, at der fortsat er behov for analyser af udviklingen.

EPOS har i en del år arbejdet med vejledende uddannelsesstrukturer til forskellige delmålgrupper for at fremme brugen af AMU. Dette bliver fortsat de kommende år. Analyserne af udviklingen på arbejdsmarkedet giver grundlag for at kunne opdatere og vedligeholde de nuværende strukturer samt udvikle nye.

Det seneste år har ført til afskedigelse af medarbejdere inden for grupper af målgruppen. Udvalget forventer dog, at det er en kortvarig tendens, fordi opgaverne fortsat skal løses, og en række øvrige faktorer trækker i retning af en svagt voksende målgruppe. Det bliver uddybet i det følgende.

Behovsredegørelse for 2013

EPOS-udvalget forventer, der vil være en voksende aktivitet på området i 2013.

Vurderingen er baseret på udviklingen i aktivitet de seneste år samt på indberetninger fra de lokale uddannelsesudvalg.

Nedenfor bliver vurderingen underbygget med hensyn til udviklingen i målgruppen samt målgruppens behov for efteruddannelse.

Udviklingstendenser i AMU-målgruppen

Målgruppen

På det pædagogiske område udvikler EPOS uddannelsesstilbud til pædagogmedhjælpere, pædagogiske assistenter, værkstedsassistenter, dagplejere, klubmedarbejdere, plejefamilier, omsorgsmedhjælpere, medhjælpere på døgninstitutioner, medarbejdere i AMU-målgruppen, der arbejder som undervisningsassistenter m.fl. I alt er der ca. 75.000 medarbejdere på dette område i målgruppen.

På social- og sundhedsområdet udvikler EPOS uddannelsesstilbud til social- og sundhedshjælpere, social- og sundhedsassistenter, hjemmehjælpere, sygehjælpere, portører, beskæftigelsesvejledere, tilsynsførende assistenter, plejere, plejehjemsassistenter, hospitalsserviceassistenter m.fl. I alt er der ca. 110.000 medarbejdere på dette område.

Udviklingen i målgruppens størrelse

Social- og sundhedsområdet samt det pædagogiske område har haft en stabil til svagt voksende AMU-målgruppe de seneste år. Inden for SOSU-området ses skift i ansættelse fra regioner og til kommuner. Samtidig sker der ændringerne i medarbejderens arbejdsopgaver, hvilket giver behov for nye og supplerende kompetencer.

Regionerne har en lavere tilvækst i beskæftigelsen inden for sygehusområdet. Derfor forventes dog fortsat at være mangel på arbejdskraft i forhold til en række funktioner på sygehusområdet på bare lidt længere sigt. EPOS-analysen af SOSU-assistenternes arbejdsopgaver på sygehuse konkluderer, at der fortsat vil være en lang række funktioner, der vil blive varetaget af social- og sundhedsassistenter.

Det pædagogiske område vil blandt andet være præget af, at børnetallet er svagt faldende i disse år, hvorfor behovet for pædagogisk personale på daginstitutionsområdet ikke forventes at stige. Der kan forventes en stigning i personalet inden for specialområdet, og en relativ stor afgang fra jobområdet pga. alder forventes at modvirke en faldende efterspørgsel.

Inden for flere uddannelsesområder kan det konstateres, at arbejdskraftmangel ofte lægger en dæmper på uddannelsesaktiviteten. Det har ikke været tilfældet på EPOS' område de seneste år. Målgruppens lave eller manglende uddannelse, behovet for at fasthold medarbejderne samt opgaveflytningen inden for området har betydet, at der må forventes en fortsat voksende uddannelsesaktivitet i 2013 og efterfølgende år, selvom besparelser i kommuner og regioner vil dæmpe denne tendens.

Andre faktorer

De seneste års udliciteringer betyder, at også privateleverandører begynder at efterspørge EPOS' uddannelser – fx private dagplejere.

Målgruppen kan desuden blive forøget, hvis der kommer nye delmålgrupper fx hospitalstekniske assistenter og SOSU-assistenter i almen praksis

Behov for efteruddannelse på EPOS' område

En lang række af EPOS' jobområder er under forandring. Forandringerne er blandt andet afledt af den gennemførte strukturreform, bevægelser i tilbudsstrukturen, omorganisering inden for områderne og teknologiudvikling.

Samlet set medfører udviklingen på arbejdsmarkedet nye kompetencebehov inden for både eksisterende jobfunktioner og i nye jobfunktioner for EPOS-målgruppen. Udviklingen inden for jobområderne på sygehuse, i kommunerne og de pædagogiske institutioner medfører udvikling i jobfunktionerne for de nuværende AMU-målgrupper, men kan også medføre, at der opstår nye jobfunktioner til nye målgrupper fx hospitalstekniske assistenter og for SOSU-assistenter i almen praksis. Den overordnede udvikling vurderes derfor at medføre større anvendelse af efteruddannelse på EPOS' område.

Det pædagogiske område

Store dele af det pædagogiske område er præget af omlægninger og forandringer i organiseringen og tilbudsstrukturen. Udvalget har derfor aktuelt fokus på både anbringelsesområdet, dagtilbudsområdet og handicapområdet.

Inden for anbringelsesområdet er der bevægelse i tilbudsstrukturen og et øget fokus på kompetencekravene til bl.a. familieplejerne. Implementeringen af Barnets Reform kan medføre øget aktivitet for AMU-målgruppen inden for anbringelsesområdet, bl.a. som følge af de nye rammer reformen skitserer for kompetenceudvikling for gruppen af familieplejere herunder den nye type af kommunale plejefamilier. EPOS har haft Anbringelsesområdet som indsatsområde i 2011-12 og i den sammenhæng gennemført en analyse af udviklingen i kompetencekrav til AMU målgruppen inden for området. I forlængelse af analysen af jobområdet har udvalget i 2012 taget fat på arbejdet med revisioner og nyudvikling af udbuddet målrettet anbringelsesområdet. Dette arbejde afspejler sig også i udvalgets ansøgninger til udvikling af uddannelser for 2013. Det drejer sig både om behov for tilpasning af udbuddet målrettet de grundlæggende jobfunktioner for familieplejerne samt behov for udvikling af udbuddet så medarbejderne på anbringelsesområdet bliver klædt på til arbejdet med anbragte børn og unge med rusmiddelmisbrug.

Dagtilbudsområdet har de seneste år været præget af forandringer og omstruktureringer. Det afspejler sig i nye måder at organisere tilbuddene på i kommunerne og kan medføre øgede krav til medarbejderne. Samtidig er jobfunktionerne på dagtilbudsområdet fortsat præget af indsatsområder som inklusion og den forebyggende indsats i forhold til børn og unge. Der er desuden kommet øget fokus på samspillet mellem leg og læring, blandt andet som følge af børne- og undervisningsministerens lancering af Ny Nordisk Dagtilbud. Der er fortsat høj aktivitet på dagtilbudsområdet, og også rotationsprojekter bidrager til aktiviteten på området. Udviklingen vurderes at kunne skabe øget behov og mulighed for kompetenceudvikling eksempelvis i kraft af bedre muligheder for koordinering af efteruddannelsesindsatsen. EPOS har dagtilbudsområdet som indsatsområde i 2012-13, og udviklingen har allerede synliggjort behov for at tilpasse uddannelsesudbuddet målrettet grundlæggende jobfunktioner for amu-målgruppen på daginstitutionerne.

Handicapområdet har siden gennemførelsen af kommunalreformen i 2007 været præget af ændringer i tilbudsstruktur, organisering og arbejdsgange inden for handicapområdet. Der er desuden de seneste år både på dagtilbud og botilbud kommet øget fokus på dokumentation og effektmåling, herunder arbejde med kvalitetsstandarder, handleplaner og pædagogiske planer. Samtidig præges tilgangen til arbejdet inden for jobområdet af tankegange omkring medborgerskab og inklusion. Udviklingen har allerede tydeliggjort nye udfordringer og dermed nye kompetencebehov for AMU-målgruppen som afspejler sig i udvalgets ansøgning om udviklingsmidler til 2013. De mange omstruktureringer har nogle steder betydet en vis tilbageholdenhed i forhold til kompetenceudvikling som også har kunnet mærkes for AMU målgruppen. Samlet set forventes dog stabil eller let øget aktivitet inden for jobområdet. EPOS udvalget har i forlængelse af ovenstående vurderet, at der er behov for en nærmere analyse af udviklingen på voksenhandicapområdet, og det er defineret som indsatsområde i 2013-14 for Underudvalget for det Pædagogiske Område.

Social- og sundhedsområdet

Inden for social- og sundhedsområdet gør en række overordnede tendenser sig gældende. Der er fokus på de nye måder at arbejde med forebyggelse, sundhed og rehabilitering, der dels kommer i forlængelse af strukturreformen, og dels kommer i forlængelse af ny viden om muligheder for behandling og rehabilitering, såvel psykiatrisk som somatisk. Samtidig medfører nye behandlingsmuligheder, at der er flere pleje- eller behandlingskrævende borgere med en eller flere kroniske sygdomme samtidig.

Der både fra regioner og kommunerne stort fokus på udviklingen af det samarbejdende sundhedsområde og de initiativer, der oprettes i overgangen mellem regionerne og kommunerne. Regionerne udvikler nye tilbud, hvor behandlingen flyttes fra sygehusene til patienternes nærområde og eventuelt til eget hjem. Dette sker i tæt samarbejde med kommunerne. EPOS' målgruppe forventes at skulle udfylde en række funktioner inden for det samarbejdende sundhedsområde. Udviklingen stiller krav til medarbejdernes viden om de regionale og kommunale tilbud samt til evnen til at kunne medvirke ved koordination af indsatsen. EPOS er i gang med at analysere jobfunktionerne inden for dette område for at kunne udvikle uddannelser, der kan opfylde kompetencekravene.

Der er desuden fokus på anvendelsen af telemedicin. Det er sandsynligt, at denne udvikling fører til nye kompetencebehov hos målgruppen.

Det fagprofessionelle personale er med til at skabe sammenhængen i samarbejdet, blandt andet ved at forebygge, at information går tabt, f.eks. i koordinering omkring udskrivelser, og ved generelt at have fokus på opsporing og at arbejde forebyggende. Der er i den sammenhæng udviklet en række nye institutioner i kommunalt regi, hvor EPOS' målgruppe har funktioner.

På sygehusområdet sker der en specialisering mellem sygehusene og internt mellem afdelingerne på sygehusene. EPOS analyse af området peger på, at EPOS' målgruppe vil komme til at varetage den patientnære pleje inden for bestemte områder. På disse områder er der behov for en grundlæggende uddannelse, der opkvalificerer medarbejderne til de nye funktioner samt klinisk observation. En del af EPOS målgruppe varetager funktioner som nøglemedarbejder. Denne gruppe har desuden brug for specialiserede kompetencer i forhold til deres nøgleområder. Det

må desuden forventes, at ambulatoriernes ændrede funktion vil ændre social- og sundhedsassistenternes funktion i ambulatorierne.

Kravene til dokumentation og kvalitetssikring inden for både det kommunale og regionale sundhedsområde er skærpet. På sygehusområdet er der krav om at arbejde med standarder gennem akkreditering. Det stiller fx særlige krav til kompetencer i forhold til medicinhåndtering. Der vil være forskellige kompetencebehov inden for det somatiske, det psykiatriske og kommunale område.

Der sker en hastig udvikling inden for socialpsykiatrien på det kommunale område. Metoder til støtte for borgeren udvikles, hvilket stiller krav til nye kompetencer hos EPOS' målgruppe, fx omkring metoder til støtte af borgere i det levede liv.

Livsstilssygdomme og borgere med sindslidelser, misbrugs- og/eller sociale problemer medfører endvidere, at medarbejderne skal have kompetencer til at samarbejde med og støtte udsatte borgere. Der er i den sammenhæng brug for opkvalificering med hensyn til fx at kunne vejlede, sundhedspædagogik og give injektioner.

Målgruppen vil i forbindelse med revisionen af FKB 2695 (Sygehuse) blive udvidet med hospitalstekniske assistenter og SOSU-assistenter i almen praksis. Der er derfor brug for uddannelse til disse målgrupper.

Behov for analyser inden for EPOS' område

Analyse af EPOS' udbud i relation til det samarbejdende sundhedsvæsen

Formålet med analyseprojektet er at afdække mulighederne for et styrket samarbejde mellem udbydere og arbejdspladserne inden for social- og sundhedsområdet med henblik på at fremme udviklingen af det samarbejdende sundhedsvæsen i kommuner og regioner.

Der er stort fokus på udviklingen af det samarbejdende sundhedsvæsen. Både i regioner og kommuner arbejdes der på denne udvikling. Målet er at mindske antallet af indlæggelser gennem at flere hjælpes hjemme og i nærområdet.

EPOS har gennem de seneste år haft udviklingen inden for sundhedsvæsenet som indsatsområde. EPOS har derfor udviklet en lang række uddannelser, inden for sundhedsfremme, forebyggelse, genoptræning og rehabilitering. Foruden de faglige kompetencer skal medarbejderne desuden have kompetencer inden for fx tværsektorielt samarbejde, kommunikation mv.

EPOS' analyser af målgruppens jobfunktioner bør blive suppleret med en analyse af, hvordan anvendeligheden af EPOS' uddannelsesudbud inden for området kan optimeres..

Analysen skal afdække udbydernes erfaringer med anvendelsen af EPOS' udbud af uddannelser, der retter sig mod det samarbejdende sundhedsvæsen, så EPOS får et afsæt til at udvikle anvendelsen af uddannelserne, eksempelvis ved at afklare behovet for uddannelsesstrukturer inden for temaerne herunder kvalificere mulighederne for at synliggøre uddannelserne.

Jobfunktioner og opgaveudvikling på voksenhandicapområdet

- Analyse af kompetencekrav til EPOS-målgrupperne på voksenhandicapområdet

Gennemførelsen af kommunalreformen i 2007 betød ændringer i opgavefordelingen mellem kommuner og regioner. Siden har der været stor opmærksomhed på ændringer i tilbudsstruktur, organisering og arbejdsgange inden for handicapområdet. Der er behov for en analyse af udviklingen inden for voksenhandicapområdet med særlig fokus på udviklingen i kompetencekrav, der stilles til medarbejdere ansat på dag- og døgntilbud til personer med udviklingshæmning, udviklingsforstyrrelse (autisme/ADHD/DAMP) og/eller fysisk funktionsnedsættelse.

Formålet med analysen er at give udvalget et bedre grundlag for at vurdere og evt. revidere EPOS' uddannelsesstruktur på voksenhandicapområdet.

Herunder er formålet at vurdere:

- i hvilket omfang de eksisterende uddannelser fortsat dækker kompetenceudviklingsbehovet,
- om der kan iagttages behov for nye strukturer på området som følge af nye kompetenceprofiler, og herunder bidrage med mulige perspektiver på både horisontal og vertikal kompetenceudvikling

- om der er behov for revision eller nyudvikling af uddannelser for at møde udviklingen i kompetencekrav på jobområdet.

Analysen skal afdække udviklingstendenser inden for voksenhandicapområdet med særligt fokus på, hvilken betydning udviklingen har for kompetenceprofilerne for de medarbejdere i AMU-målgruppen, der er ansat på dag- og døgntilbud til personer med udviklingshæmning, udviklingsforstyrrelse (autisme/ADHD/DAMP) og/eller fysisk funktionsnedsættelse.

Behov for udvikling af læreruddannelse, arbejdsmarkedsuddannelser og undervisningsmaterialer

Læreruddannelse

De fleste af EPOS jobområder er under hastig udvikling. Det har betydning for uddannelsesudbuddet, men stiller desuden store krav til underviserne, som løbende skal holdes ajour på den faglige udvikling indenfor områderne - og herunderforholde sig til deres egen rolle som undervisere.

EPOS ansøger derfor om udviklingsmidler til afholdelse af faglæreruddannelser målrettet hhv. det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet.

Der ansøges om midler til et lærerseminar målrettet det pædagogiske område indenfor temaet: "Udviklingstendenser inden for det pædagogiske område som følge af nye organiseringsformer og nye kompetencekrav."

Der ansøges om midler til et lærerseminar målrettet social- og sundhedsområdet indenfor temaet: "Udviklingstendenser inden for social- og sundhedsområdet som følge af nye organiseringsformer og nye kompetencekrav"

Der ansøges desuden om et lærerseminar, der kan klæde underviserne på til tilrettelæggelse og gennemførelse af den nye uddannelse, EPOS ansøger om udviklingsmidler til under temaet "Neuropædagogik som metode i det pædagogiske arbejde".

Behov for udvikling af nye AMU-uddannelser på EPOS' område

Forflytninger af den bariatriske borger/patient

Der opleves en stigning i antallet af borgere og patienter der lider af overvægt. Udviklingen medfører særlige problemstillinger i forbindelse med forflytning. Der er behov for en uddannelse der kan klæde medarbejderne på i forhold til viden, teknikker samt opmærksomhed på etikken i kontakten med denne borger- og patientgruppe.

Specialiseret sårbehandling

Behovet udspringer af analysen på sygehusområdet, hvor der er peget på behovet for specialiserede kompetencer hos de SOSU-assistenten, der varetager nøgle-

funktioner fx mht. sårpleje. Den teknologiske udvikling omkring sårpleje betyder, at SOSU-medarbejdere på sygehusene har behov for specialiseret viden om sårpleje.

Den indlagte patient med demens

Behovet udspringer af analysen på sygehusområdet, hvor der er peget på, at en del SOSU-assistenten varetager nøglefunktioner i forhold til patienter med særlige diagnoser på tværs af afdelingerne. Der er et særligt behov for, at medarbejderne opnår viden om de særlige forhold, der knytter sig til indlagte patienter med demens.

Injektionsteknik

Som følge af opgaveflytningen er der stadig flere SOSU-hjælpere, der under delegation udfører blandt andet insulininjektioner. Hjælperne har derfor brug for viden om injektion af insulin til stabile diabetikere. Uddannelsen kunne anvendes sammen med Medicinhåndtering.

Vejledning og rådgivning af borgere/patienter og pårørende (revision af 44351)

Der er behov for en revision af den eksisterende uddannelse "44351 Vejledning og rådgivning af patienter/klienter og pårørende", så uddannelsens titel og mål opdateres og afspejler de aktuelle krav til medarbejderne i forbindelse med vejledning og rådgivning af borgere/patienter og pårørende. Der er behov for at medarbejderne har viden om vejledningsmetoder og at de selvstændigt kan planlægge, gennemføre og evaluere vejledningsopgaver. Herunder fokus på at samarbejde med og målrettet inddrage pårørende og øvrige ressourcer i borgerens netværk. Medarbejderne skal kunne skelne mellem rådgivning og vejledning samt tage højde for de juridiske aspekter i vejledningsopgaven som f.eks. tavshedspligt og personfølsomme data.

Psykoakustik

Der er behov for større kompetencer indenfor psykoakustik. Medarbejdere på audiologiklinikkerne skal have større lydforståelse, for at kunne foretage kvalificerede valg af høreapparat og vejlede borgere i brug af høreapparat.

SEP-undersøgelser

Der er behov for flere kompetencer hvad angår SEP-undersøgelser (af nervebetændelse mv.). Medarbejderne skal assistere på kvalificeret vis ved påmontering af måleudstyr og kunne aflæse måleresultater.

Kliniske opgaver i almen praksis

Der er et voksende antal SOSU-assistenten, der varetager kliniske funktioner i almen praksis. Der er behov for en uddannelse, der kan opkvalificere målgruppen i forhold til visitation og klinisk arbejde i almen praksis herunder særlige funktioner i forhold til forskellige patientgrupper.

Grundlæggende arbejde i socialpsykiatrien

Det rehabiliterende arbejde inden for socialpsykiatrien bliver opprioriteret, og samtidig udvikles metoderne i støtte- og omsorgsarbejdet. Der er derfor behov for en revision af den nuværende uddannelse.

Arbejdet som familieplejer

EPOS har haft anbringelsesområdet som indsatsområde i 2011. I lyset af udviklingen inden for anbringelsesområdet og med tanke på implementeringen af Barnets Reform er der behov for at udvikle et tilpasset uddannelsesudbud rettet mod den grundlæggende jobfunktion som familieplejer. Uddannelsen indgår i udvalgets arbejde med revisioner og nyudvikling af udbuddet målrettet anbringelsesområdet i forlængelse af udvalgets analyse af området.

Netværksanbringelser

EPOS har haft anbringelsesområdet som indsatsområde i 2011. I lyset af udviklingen inden for anbringelsesområdet (herunder seneste forskning fra SFI og øget politisk fokus på netværksanbringelser) er der behov for at udvikle et tilpasset uddannelsesudbud rettet mod den grundlæggende jobfunktion som familieplejer med børn i netværkspleje, herunder slægtspleje. Uddannelsen indgår i udvalgets arbejde med revisioner og nyudvikling af udbuddet målrettet anbringelsesområdet i forlængelse af udvalgets analyse af området.

Anbragte børn og unge med rusmiddel misbrug

Anbragte børn og unge kan have et omfattende og tidligt misbrug af rusmidler. Det stiller krav til medarbejderne, der ofte opdager og skal håndtere misbruget i det daglige pædagogiske arbejde med børnene/de unge. Medarbejderne skal kunne genkende et rusmiddelmisbrug og agere til plejebarnets bedste med respekt for det enkelte plejebarns udgangspunkt og med forståelse for egne handlemuligheder som plejeforælder. Uddannelsen indgår i udvalgets arbejde med revisioner og nyudvikling af udbuddet målrettet anbringelsesområdet i forlængelse af udvalgets analyse af området.

Pædagogmedhjælpere i daginstitutioner

EPOS har dagtilbudsområdet som indsatsområde i 2012. Udviklingen inden for jobområdet har betydning for de grundlæggende kompetencer til de centrale AMU-målgrupper på området. Der er behov for at udvikle et tilpasset uddannelsesudbud rettet mod den grundlæggende jobfunktion som pædagogmedhjælper i daginstitution, så det møder de nye krav på jobområdet.

Neuropædagogik som metode i pædagogisk arbejde

Arbejdet med neuropædagogik som metode bliver stadig mere udbredt inden for det pædagogiske område. En stor andel af medarbejderne på området er ikke klædt på til at kunne indgå med denne tilgang til det pædagogiske arbejde. Der er derfor behov for at medarbejderne på et grundlæggende niveau har forståelse for principperne i neuropædagogikken som metode og kan anvende denne viden i den pædagogiske indsats i hverdagen så der stilles krav og forventninger, der modsvarer barnets forudsætninger.

Arbejdet med udviklingshæmmede med misbrug

Langt flere borgere med udviklingshæmning har adgang til at skaffe sig rusmidler i hverdagen. Det stiller nye krav til medarbejdere i både bo- og dagtilbud. Der er behov for at medarbejderne kan agere på baggrund af viden om misbrugsproblematikker samt forståelse for mulighedsrummet som medarbejder, herunder forholde sig til handlekompetencen i respekt for den enkelte borgers forudsætninger, mening og hensigt.

Behov for udvikling af undervisningsmateriale på EPOS' område

De store forandringer på EPOS' område medfører et fortsat behov for inspirationsmaterialer, der går i dybden med f.eks. de faglige temaer i uddannelsen, herunder opdaterede anbefalinger til baggrundslitteratur, lovgivning og links, samt giver konkrete bud på cases og opgaver til brug i undervisningen for at understøtte en praksisnær undervisning.

EPOS søger derfor udviklingsmidler til fortsat at kunne udvikle undervisningsmateriale til de AMU-uddannelser, der udvikles af EPOS.

Undervisningsministeriet har ønsket, at udvalget angiver en prioritering af udviklingsmidlerne. Såfremt der bliver behov for at prioritere blandt de indmeldte udviklingsbehov, ønsker EPOS-udvalget at nedprioritere udviklingen af undervisningsmateriale. EPOS-udvalget vil gerne understrege, at det selvfølgelig vil være beklageligt i forhold til kvalitetssikringen af uddannelserne.

30. oktober 2012

Ansøgning om tilskud til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser m.v. 2013

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse

Efteruddannelsesudvalgets målgruppe omfatter time- og månedslønnede, mellemledere og ledere inden for følgende meget forskellige brancher: **Rengøring, ejendom, vagt, vask, festudlejning, ur, tandteknik, frisører og kosmetikere.**

For rengørings-, ejendoms- og vagtbranchen udvikles der grunduddannelser for ufaglærte og efteruddannelser for faglærte, mens der for vaskeri- og festudlejningsbranchen alene udvikles grunduddannelser for ufaglærte.

For følgende brancher udvikles der efteruddannelse for faglærte: Tandteknikere, frisører og kosmetikere og urmagere.

./. Der vedlægges en samlet prioriteret oversigt med de ansøgte opgavers titel og budget.

Rengøring og service

DI Service (den private del af branchen) angiver i branchestatistikken 2010: "Renhold og kombinerede serviceydelser" følgende udfordringer i de kommende fem år:

- Fastholdelse af gode medarbejdere
- Forbedring af image
- Uddannelse og kompetenceudvikling af personalet
- Øget professionalisering
- Opdyrkning af nye markeder
- Rekruttering af kvalificeret arbejdskraft
- Uddannelse og kompetenceudvikling af ledere

Den gennemgående udfordring er uddannelse og professionalisering.

Almindelig rengøring er den største del af branchen med 73 %, 13 % er kombinerede serviceydelser (facility management), der vurderes at være i vækst, 5 % vinduespolering og 9 % specialiseret rengøring.

Væksten i branchen kommer især fra udlicitering fra det offentlige, outsourcing fra private virksomheder, tillid til private leverandører, nye koncepter og let adgang til kvalificeret arbejdskraft. En barriere for vækst er bl.a. mangel på kvalificeret arbejdskraft.

Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg gennemførte tilbage i 2007 analysen:

"Rengøringsbranchens mangfoldighed – en udfordring for AMU".

Analysen kan ses på

<http://susudd.dk/home/omsus/nyheder/rapporter/rengoeringsomraedet>

Efteruddannelsesudvalget vurderer løbende, om det billede, der tegnes i analysen fortsat er gældende. Det vurderes, at branchen og medarbejderne ikke har ændret sig væsentligt, hvorfor konklusionerne fortsat på forskellig vis indgår i udvalgets arbejde med uddannelsesudvikling.

Der er min. 80.000 personer, der arbejder med rengøring. Ca. 70 % er mellem 25 og 54 år, hvor gruppen mellem 35-44 år synes at være stigende. To ud af tre rengøringsassistenter er kvinder og ca. 80 % har jobbet som hovedbeskæftigelse. Hver tredje rengøringsassistent har en anden etnisk baggrund. Analysen bekræfter ligeledes det, som også andre analyser og praksis har vist, at der i branchen er mange medarbejdere med sprog-, læse-, stave- og regneproblemer. Problemer, der i stigende grad virker som barrierer - også for uddannelse.

AMU uddannelserne fungerer fortsat som introduktion til rengøringsbranchen, men er også et væsentligt element ved udvikling af erfarne medarbejders kompetencer og kendskab til deres fag. Uddannelse er en vigtig forudsætning for at udvikle branchens kvalitet, effektivitet og arbejdsmiljø. Det er derfor meget vigtigt, at AMU's uddannelsesudbud er attraktivt og relevant.

Der kan specielt i storbyerne være problemer med at rekruttere og især fastholde kvalificerede medarbejdere i en branche, der har lav status og også er kendetegnet ved store arbejdsmiljøproblemer.

Efteruddannelsesudvalget har fortsat fokus på problemet med at rekruttere og motivere medarbejderne til uddannelse. Efteruddannelsesudvalget har på den baggrund i 2009 gennemført analysen:

"AMU i rengøring – Hvordan kommer der flere deltagere på AMU rengøringsuddannelser?"

Analysen kan ses på

<http://susudd.dk/home/omsus/nyheder/rapporter/rengoeringsomraedet>

Analysen har bidraget med ny viden om og inspiration til, hvordan skolerne og Efteruddannelsesudvalget kan understøtte en mere positiv udvikling. Der arbejdes fortsat aktivt med fastholdelses- og motivationstemaer i både udvalg, virksomheder og på skolerne.

Det er en almindelig antagelse, at rengøring er noget alle kan. Den antagelse er et problem i et professionelt erhverv, hvor det er svært at tydeliggøre, at rengøring kræver faglige kompetencer. Det er nødvendigt at formulere fagligheden for at motivere til øget kompetenceudvikling for den enkelte medarbejder.

Fagligheden kan bl.a. udtrykkes i jobprofiler, som nu er beskrevet i analysen, der blev afsluttet i november 2010:

"Rengøringsassistenters faglighed og jobprofiler"

Analysen kan ses på

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Rengøring-og-jobprofiler-enderlig-rapport-291110.pdf>

Analysen beskriver seks profiler:

- Hotel- og konferencecentre
- Dag- og døgninstitutioner
- Skoler
- Industri- og skadeservice
- Administrationsbygninger
- Hospitaler

Profilerne i opdateret udgave kan ses på "Profilfoldere":
<http://www.sus-udd.dk/udgivelser/brochure/>

Analysen har endvidere givet grundlag for en faglig gennemgang af alle uddannelsesmålene i FKB'en. Flere mål er revideret og flere planlægges revideret og nyudviklet. Revisionerne har afdækket et behov for nyudvikling inden for f.eks. skade- og hotelservice samt revision af de tilhørende undervisningsmaterialer.

Udvalget er opmærksom på at understøtte udviklingen af undervisningsmaterialer på forskellig vis og i forhold til forskellige målgrupper. Anvendelsen af elektronisk baserede undervisningsmidler er i vækst i form af materialer til smartphones og Ipads/tablets. Denne udvikling skal understøttes og intensiveres. Et tema på årets lærerkonference var netop en introduktion til anvendelsen af smartphones, Ipads/tablets, facebook m.v. i den daglige undervisning.

Udvalget kan med stor tilfredshed konstatere, at der er en stigende tilgang til EUD uddannelsen til serviceassistent. Der er nu uddannet ca. 3800, og der er overalt en positiv stigende interesse.

Det skal nævnes, at der er igangsat et udviklingsarbejde med henblik på at få en overbygningsuddannelse til serviceassistentuddannelsen. Hvis arbejdet forløber smidigt, vil en uddannelse kunne tilbydes primo 2014.

Der forudses i lærergruppen et generationsskifte i nærmeste fremtid. Der vil være vanskeligt at rekruttere lærere med tilstrækkelige faglige kompetencer, da uddannelsen som professionsbachelor målrettet facility management er nedlagt. Med en overbygning på serviceassistentuddannelsen vil der være mulighed for også at rekruttere lærere ad den vej.

Udvalget er opmærksom på, at rengøringsbranchen fortsat er et udpræget ufaglært område. Der er - også på baggrund af den samfunds- og arbejdsmarkedspolitiske udvikling - behov for at hæve uddannelsesniveaut.

Der arbejdes med "kompetencepakker" for at motivere og synliggøre vejen fra ufaglært mod faglært for medarbejderne i rengøringsbranchen. Der er et stort potentiale.

Der er et stigende behov for medarbejdere, der kan varetage praktisk hjælp og personlig pleje hos ældre borgere i eget hjem. Hjemmeservicebranchen er i udvikling på baggrund af "fritvalgsordningen". Der er fremsat ønsker om uddannelse for denne branche, som ikke er belyst. Der er brug for en brancheanalyse, som grundlag for uddannelsesudviklingen.

Rådet for Bedre Hygiejne (www.bedrehygiejne.dk) gør i samarbejde med andre interessenter fortsat en stor indsats for at sikre, at der fastholdes fokus på hygiejne i bred forstand. Uddannelse indenfor området er til drøftelse på flere niveauer, ligesom der forskes i metoder og midler.

Udvalget drøfter også, hvilke medarbejderprofiler og -kompetencer, der skal være til stede, når de nye supersygehuset skal sættes i drift. Der vil være behov for kvalificerede medarbejdere med et højt fagligt niveau.

Det er derfor nødvendigt at være bevidst om at fastholde og hæve kvaliteten i såvel uddannelserne som de tilhørende undervisningsmaterialer. Her er det vigtigt, at "driften" og i særlig grad lærerne er veluddannede og bevidste om deres vigtige rolle. Desværre opleves det vanskeligt/umuligt, at motivere skolerne til sende lærerne på konkret efteruddannelse inden for deres fag. Lærerne vil gerne, men bakkes ikke altid op af deres ledere. Andre former for "efteruddannelse" er så forsøgt i form af netværk.

Efteruddannelsesudvalget har - med baggrund i TUP-projektet: **"Lærernetværk for udvikling af god AMU-praksis"** initieret dannelsen af et lærernetværk for rengøringslærerne. Dette netværk vurderes som meget værdifuldt for erfandveksling og fortsat udvikling af kvaliteten i uddannelserne. Netværket er et vigtigt sparringsforum både i form af en facebookgruppe og ved de fysiske møder rundt i landet. Som

supplement til dette netværk afholdes der hver andet år en stor lærerkonference, hvor analyser, faglige og undervisningsmæssige temaer præsenteres.

For skoleledere og LUU- medlemmer afholdes der årlige møder, hvor der er erfaringsudveksling, og hvor udviklingsopgaver, kvalitet og udbud koordineres og drøftes.

De udviklingsopgaver, der søges om, er formuleret på baggrund af brancheanalyser, drøftelser i udvalget og tilkendegivelser fra lærernetværket, skolerne, de lokale uddannelsesudvalgs og virksomhederne.

Analyser og særlige opgaver

Brancheanalyse af Hjemmeserviceområdet

APP - rengøringsordbog

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

Hotelrengøring - uddannelse og undervisningsmateriale

Skadeservice - 3 uddannelser og 2 undervisningsmaterialer

Kompetencepakker - 2 uddannelser på baggrund af analyse "Fra ufaglært mod faglært i AMU".

Grundlæggende Erhvervsrengøring - undervisningsmateriale

Læreruddannelse

Ejendomsservice

Der er meget stor politisk opmærksomhed omkring indsatsen for det grønne miljø, bedre ressourceudnyttelse og energibesparelser i samfundet. Alle aktører skal inddrages, og medarbejdere inden for ejendomsservice er centrale i den indsats. Medarbejderne skal have kompetencer indenfor såvel det tekniske som det formidlingsmæssige. De skal kunne vurdere de nye tekniske muligheder ud fra økonomi og anvendelse, og de skal kunne vejlede beboere, brugere, kolleger m.fl. om anskaffelse, anvendelse og vedligeholdelse

Udvalget har i 2011 afsluttet analysen: "**Energibesparende og miljøforbedrende opgaver, analyse af aktuelle og fremtidige kompetencekrav og efteruddannelsesbehov i forbindelse med varetagelsen af energibesparende og miljøforbedrende opgaver.**"

Analysen kan ses på:

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Energibesparende-og-miljøforbedrende-opgaver-juni-2011.pdf>

Analysen har givet et grundlag for at vurdere kompetencekrav og behov for uddannelsesudvikling inden for dette område.

Afdækningen af uddannelsesbehov m.m. inden for temaet: "Ressourceoptimering" fortsætter i samarbejde med andre branchen. Udvalget er en del af et TUP projekt: "Håndværkeren som klimavejleder i renoveringsarbejde." Målgruppen er faglærte og ufaglærte indenfor bygge og anlæg, installation og ejendomsservice. Formålet er bl.a. at udvikle nye arbejdsmarkedsuddannelser og sammensætte relevante uddannelsespakker. Projektet afsluttes i maj 2013, og det forventes at give grundlag for en videre udvikling af uddannelserne inden for ejendomsservice.

Der er et behov for at skærpe opmærksomheden mod kriminalitets- og voldsforebyggende indsatser i såvel bolig- som institutionsområder. Der er indledt et samarbejde mellem politiet, vagtbranchen og udvalget med henblik på at udvikle efteruddannelse af ejendomsservicemedarbejderne.

Udvalget afsluttede i 2010 analysen: **"Tekniske servicemedarbejdere – analyse af de tekniske servicemedarbejders arbejdsmarked samt aktuelle og fremtidige kompetencekrav og efteruddannelsesbehov"**.

Her er der fokus på specielt de kompetencekrav og efteruddannelsesmuligheder, der er for de institutionsansatte.

Analysen kan ses på:

http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Tekniske-Servicemedarbejdere_til-web-version-januar-2010.pdf

Analysens anbefalinger indgår fortsat i drøftelserne om udviklingen af uddannelserne inden for ejendomsservice

Udvalget afsluttede i 2010 analysen: **"Analyse af skadedyrbekæmpelsesbranchen"**

Analysen har givet et grundlag for at udvikle foreløbig to uddannelser til dette område. Det overvejes, hvorvidt området nu er dækket.

Analysen kan ses på:

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Analyse-af-skadedyrbekæmpelsesbranchen-2010.pdf>

Udvalget har drøftet de analyser, der er gennemført, der er afholdt møder med skoler, lokale uddannelsesudvalg og andre interessenter. Det konkluderes, at ejendomsservicebranchen, som det også fremgår af analyserne, er i udvikling - en udvikling, der kræver nye kompetencer hos medarbejderne.

Udvalget afslutter ultimo 2012 analysen: **"Jobprofiler i ejendomsservice"**

Analysens formål er bl.a. at beskrive de typiske jobprofiler indenfor ejendomsservice som grundlag for udvikling af uddannelsesstrukturer.

I forbindelse med analysen vil der forventelig blive afdækket områder, der ikke umiddelbart er uddannelsesdækkede.

Analysen skal - ligesom de øvrige analyser - indgå i overvejelserne om revision af FKB'en.

Det er i særlig høj grad voksne ufaglærte/faglærte, der gennemfører Erhvervsuddannelsen til Ejendomsservicetekniker. De voksne afklares og opnår oftest stor merit.

Der er pt. uddannet knapt 2000 ejendomsserviceteknikere.

Branchen er kendetegnet ved mange ufaglærte, der har behov for opkvalificering til faglært niveau.

Udvalget vil gerne beskrive nogle standarder/stukturer, der tydeliggør "vejen" fra ufaglært mod faglært via AMU. Det vurderes, at der er nogle fagområder, der ikke umiddelbart er dækket af AMU-uddannelser, der kunne her være behov for en udvikling. Formålet er at motivere og inspirere medarbejdere og virksomheder til at planlægge og igangsætte uddannelsesforløb mod faglært niveau.

Udvalget vurderer, at en analyse er nødvendig for at kvalificere dette arbejde.

Analyser og særlige opgaver

Analyse fra ufaglært mod faglært

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

2 Uddannelser og 2 undervisningsmaterialer på baggrund af profil analyse.

Præventive tiltag i boliger og institutioner - uddannelse.

Syn af boliger - undervisningsmateriale.

Vagtservice

Terrortrusler, røverier og overfald forekommer i Danmark og i den øvrige del af verden. Disse hændelser giver anledning til debat i offentligheden og i de aktuelle organisationer. Et vigtigt tema har været uddannelsen af vagtpersonale i Danmark og et ønske om certificeringsordninger. Der har været gennemført et udvalgsarbejde med deltagelse af Rigspolitiet og vagtbranchens organisationer. Udvalgsarbejdet er afsluttet, og der har været drøftelser med Justitsministeren om en stramning af reglerne for udførelsen af vagtopgaver i Danmark, ligesom der ønskes en udvidelse af den lovpligtige uddannelse af medarbejderne. Det lovforberedende arbejde er iværksat, men på grund af regeringsskiftet er arbejdet fortsat forsinket.

Det forventes, at der vil ske en ændring af uddannelsesstrukturen i form af en udvidelse af den eksisterende grunduddannelse og udvikling af flere mere specielle supplerende uddannelser. Supplerende vil der være andre initiativer, der tilsammen skal kvalificere og professionalisere vagtbranchens virksomheder. På sigt er det ønsket, at også offentlige virksomheder skal omfattes af de godkendelsesregler, der gælder for private virksomheder, men det krav er pt. ikke imødekommet.

I forbindelse med de igangværende drøftelser og den forventede ændring af branchens struktur er det blevet tydeligt, at der er sker en hurtig jobudvikling af vagtbranchen. Der peges på nye jobområder eksempelvis receptions vagt, sikkerhedsreceptionist, kontrol af lager, kassekontrol, værdirtransport, udvidet adgangskontrol m.m.

Udvalget har i 2012 afsluttet analysen: **"Vagtprofiler og uddannelsesstrukturer"**.

Analysen giver en solid beskrivelse af vagtbranchen - herunder udviklingstendenser, udfordringer, medarbejderkarakteristika, kompetencekrav og deltagelse i kompetenceudvikling.

Der beskrives 11 jobprofiler med bl.a. tilhørende kompetencekrav nu og fremover og anvendelse af AMU og andre uddannelsesmuligheder.

Der nævnes behov for udvikling af nogle nye AMU-mål som overbygning på Grundlæggende vagt.

Analysen kan ses på:

http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Endelig-rapport_vagt-02-05-12.pdf

Det skal sluttelig nævnes, at der er gennemført en mindre analyse af det jobområde, der omfatter **"Personbeskyttelse og eskorte."** Det var indtrykket, at personbeskyttelse var et stort og voksende jobområde, og at der var udtalt behov for uddannelse. Analysen viser, at der er tale om en lille niche endnu, og at der måske på sigt vil vise sig et grundlag for et formaliseret uddannelsesstilbud på basisniveau.

Analysen kan ses på:

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Rapport-20-09-10.pdf>

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

1 uddannelser og 1 undervisningsmaterialer på baggrund af ændring af lov om vagtvirksomhed

Kundeforståelse for vagter - uddannelse

Dokumentation og afrapportering for vagter - uddannelse

Vagtens kontakt med specielle "Kundetyper" - uddannelse

Spørgsmål til Vagtprøven - undervisningsmateriale

Læreruddannelse

Frisør og kosmetiker

Det eksisterende efteruddannelsesudbud i AMU-regi udgøres af FKB'en "*Pleje af hår, hud og negle*", hvortil der er tilkøbt en lang række mål. AMU uddannelserne er alene efteruddannelse for frisører og kosmetikere.

Efteruddannelsesudvalget har i 2008 afsluttet "**Analyse af frisørbranchen**"

Analysen kan ses på

<http://susudd.dk/home/omsus/nyheder/rapporter/frisoererogkosmetikere>

Analysen har været basis for drøftelserne af udviklingen af uddannelserne til frisørbranchen. Der har på det seneste været gennemført en revision af en væsentlig del af såvel frisør- som kosmetikerbranchens uddannelser.

Udvalget har i forbindelse med overvejelser om revision af erhvervsuddannelserne, videreudvikling af AMU uddannelserne drøftet den del af uddannelserne, der sker via private skoler.

Der er i branchen et ønske om at få belyst forholdene omkring de private frisøruddannelser nærmere. Der er en række spørgsmål, der er aktuelle for at kunne udvikle efteruddannelse, der er afstemt med behovene:

- Er der et generelt behov for videre- og efteruddannelse af privat uddannede frisører set i forhold til deres beskæftigelsesmuligheder og værdi for virksomhederne i branchen?
- Hvori består forskellene i de arbejdsfunktioner, der reelt varetages for de to uddannelsesgrupper?
- Er der indikationer på, at beskæftigelsesmulighederne er ringere for de privatuddannede frisører? (dette har været diskuteret i den offentlige debat, men der er behov for en mere systematisk belysning).
- Hvori består de indholdsmæssige forskelle mellem erhvervsuddannelsen frisør og de private frisøruddannelser? Herunder forskellige i omfanget af praktik.
- Hvilke efteruddannelsesbehov er der i gruppen af privatuddannede frisører? Er det fx nødvendigt at stræbe efter en erhvervsuddannelse for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet? Er der behov for AMU, som vil kunne fremme privatuddannede frisørers beskæftigelsessituation?
- Hvordan kan disse forskelle håndteres i forbindelse med GVU til frisøruddannelsen? Er der fx grundlag for at arbejde i retning af en standard merit-model, hvor de private uddannelser anerkendes på en fast og ensartet måde?
- Er der grundlag for at justere AMU-målene på området, så de understøtter de privatuddannede frisørers kompetenceudvikling – evt. i retning af en erhvervsuddannelse.

Det eksisterende kursusudbud vurderes løbende i dialog mellem de to skoler, der udbyder uddannelsen og udvalget.

Udvalget har taget til efterretning, at branchen har behov for kortere efteruddannelsesstilbud.

Som følge af at erhvervsuddannelserne ændres, er der behov for opkvalificering og specialisering i form af AMU uddannelserne både for frisørere og kosmetikerne.

Der arbejdes fortsat mod at etablere et branchecertifikat indenfor arbejdsmiljø/grøn kemi. Der vil måske blive behov for efteruddannelse af de frisører, der ikke har dette certifikat.

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

Massage - uddannelse og undervisningsmateriale

Kosmetisk apparatur - uddannelse og undervisningsmateriale

Spa-peeling - uddannelse og undervisningsmateriale

Spray-tan - uddannelse og undervisningsmateriale

Tandteknik

Efteruddannelsesudvalget afsluttede i 2008 analysen: "**Analyse af behovet og brugen af efteruddannelse hos laborietandteknikere og tandteknikere i aftagelig protetik (trin1).**"

Analysen kan ses på:

<http://susudd.dk/home/omsus/nyheder/rapporter/tandteknikere>

Analysen giver et billede af branchens struktur, som vurderes ikke at have ændret sig væsentligt.

Den stærkt faldende interesse for uddannelse blandt laborietandteknikerne og tandteknikerne i aftagelig protetik (trin 1) samt en begrænset viden om uddannelsesbehovene og brugen blandt medarbejderne inden for jobområdet har været drøftet.

Der er peget på barrierer bl.a. i forhold til afholdelsen og tilrettelæggelsen af uddannelserne.

Organisationerne har fulgt udviklingen nøje og igangsatte analysen: "**Tendenser i tandteknik - Fremadrettet analyse af efteruddannelsesbehov for laborietandteknikere 2009 - 2019.**"

Analysen kan ses på:

http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Rapport_web_ny.pdf

Der er forøget fokus på efteruddannelse i branchen. Der er ønske om udvikling af en række mere specialiserede uddannelser.

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

Attachmentskonstruktioner - "Glideattachments" - uddannelse og undervisningsmateriale

Attachmentskonstruktioner - "Proteseankre" - uddannelse og undervisningsmateriale

Individuelle abutments på cad/cam- uddannelse og undervisningsmaterialer

Fremstilling af øreprop på cad/cam - uddannelse og undervisningsmateriale

Festudlejningsbranchen

Efteruddannelsesudvalget gennemførte i 2006 en analyse, der gav grundlag for FKB med fem kerneuddannelser til festudlejningsbranchen.

Analysen kan ses på

<http://susudd.dk/home/omsus/nyheder/rapporter/teltmontøer>

Uddannelserne har udbudt til branchen siden 2007 med supplerende uddannelsesudvikling. Der har været en meget intensiv information om uddannelsesstilbuddene, og der er indgået overenskomst på området. Etablering af en certificeringsordning er et brancheønske, hvilket vil basere sig på bl.a. krav om uddannelse. Der arbejdes politisk med dette ønske.

Undervisningen udbydes alene af AMU Nordjylland, der er meget engageret i et meget tæt samarbejde med Foreningen af danske Festudlejere og 3F. Branchen er stærkt præget af nedgang i produktion pga. af krisen.

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

"Certificering" - uddannelse (1) og undervisningsmateriale (1)

Vaskeriindustrien

Vaskeribranchen er en mindre branche. Brancheforeningen har således 48 medlemsvirksomheder med 68 produktionssteder og beskæftiger samlet ca. 3500 personer. Virksomhedernes struktur, arbejdsorganiseringen, arbejdsprocesserne og teknologiudviklingen er industripræget. Der er et mindre udbud af AMU-uddannelse på området. AMU Nordjylland har været ene udbyder, men skolen har nu overdraget skolegodkendelsen til Uddannelsescentret i Roskilde.

Uddannelsesaktiviteten har været støt faldende, hvilket har medført, at udvalget har overvejet, om det eksisterende uddannelsesudbud matcher uddannelsesbehovet i branchen.

Udvalget har derfor i tæt samarbejde med skolen i Roskilde iværksat et mindre analysearbejde med det formål at få klarhed over branchens fremtidige behov. Der er afholdt to udviklingsseminarer vest og øst for Storebælt med deltagelse af virksomheder og organisationer. Der er efterfølgende nedsat en udvikler-gruppe, der er begyndt at arbejde med revision og nyudvikling på baggrund af de tilkendegivelser, der er kommet.

Dette udviklingsarbejde vil fortsætte i 2013, hvor også udvikling af uddannelsesmateriale skal igangsættes.

Det skal lige nævnes, at der er tidligere gennemført en "**Analyse af vaskeribranchen**", som blev afsluttet i 2006. Der refereres fortsat til denne analyse.

Analysen kan ses på:

<http://susudd.dk/home/omsus/nyheder/rapporter/vaskeribranchen>.

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

Tørring og efterbehandling - uddannelse

Pakning, logistik/levering og kundeservice - uddannelse

Tekstilkundskab - uddannelse

Kvalitetskontrol og håndtering - uddannelse

Arbejdsprocesser på vaskeriet - undervisningsmateriale

Vand, kemikalier og tekstiler - undervisningsmateriale

Opbygningen af vaskeriet - et spil - undervisningsmateriale

Uddannelsesaktiviteten i 2013

Det vurderes, at uddannelsesaktiviteten i 2013 vil være som i 2012 - måske lidt faldende.

I henhold til de givne oplysninger var aktiviteten i 2011 45.815 deltagere og i 2012 1. og 2. kvartal 21.399 deltagere. Estimat for 2012 42.500 deltagere.

Aktiviteten vil naturligvis være styret af de arbejdsmarkeds- og uddannelsespolitiske tiltag, der vil være.

Overordnet arbejdsmarkedspolitisk redegørelse for el- og vvs-branchen

Frem til 2008 var det især nybyggeri, der drev væksten i el og vvs-branchen. Den udvikling er vendt, så det i dag er markedet for service/reparation/vedligeholdelse, der driver væksten. Det fremgår af TEKNIQs årlige Markedsstatistik fra 2012, hvoraf det ses, at nybyggeri i 2007 udgjorde 45 pct. af omsætningen, mens service og vedligeholdelse udgjorde 55 pct. I 2011 udgør nybyggeri 40 pct., mens service og vedligeholdelse udgør 60 pct.

Branchens salg inden for det traditionelle installationsområde ligger forholdsvis stabilt. Til gengæld er aktiviteten inden for branchens specialer steget. Der har således været fremgang på markederne for ventilation, tag/facade og vedvarende energi og energieffektivisering, intelligente bygningsinstallationer, tele-/datainstallationer og sikring.

De helt store vækstområder er dog vedvarende energi og energieffektivisering. For begge områder gælder, at omkring 75 pct. af installationsbranchens virksomheder forventer stigende salg. Ligeledes er der et stort marked for intelligente bygningsinstallationer, hvor 67 pct. af virksomhederne forventer stigende vækst. Med udgangspunkt i regeringens energimål, at der i de efterfølgende år og frem til 2020 en forventning om, at der vil skabes en meraktivitet i el- og vvs-brancherne på årligt 5 mia. kr.

El- og vvs-branchens virksomheder retter også i 2013 fokus på de udfordringer og muligheder, der forestår i disse år. Udfordringerne er alsidige og spænder lige fra nye miljø- og energirigtige løsninger, cleantech og slutbrugernes krav til indeklima, komfort, intelligente løsninger, herunder SmartGrid og intelligente el-net til etablering af totalinstallationer, reducere af CO₂ udledning og til de ændrede arbejdsopgaver, der ligger i den stigende digitalisering af byggeriet. Herudover fylder automatisering mere og mere både i husholdning og produktion.

EU's VE-direktiv, der bl.a. stiller krav til de personer, som arbejder med vedvarende energi, nærmer sig sin danske implementering. Det forventes, at bekendtgørelsen ligger klar ultimo 2012, og dermed får direktivet i 2013 indflydelse på kompetencekravene på det danske arbejdsmarked. Herudover blev kravene i Bygningsreglementet til bygningers energiforbrug yderligere skærpet i 2010 og skærpes igen i 2015 som følge af den energipolitiske aftale fra 10. juni 2005. I 2010 var målsætningen, at forbruget sænkes med 25 %, og i 2015 sænkes det yderligere med 25 %. Dette stiller større krav til de energiforbrugende el-installationer og deres energieffektivitet, ligesom resultaterne heraf samlet set må forventes at få indflydelse på indholdet i flere af branchens eksisterende efteruddannelser samt medføre behov for nyudvikling af efteruddannelser, der kan imødekomme de lovmæssige krav om energioptimering og energieffektivitet.

Branchens arbejdsgiverorganisation – TEKNIQ – har i 2010 fået udarbejdet rapporten – **"Installationsbranchens veje til vækst"**. Heri påpeges det, at installationsopgaverne i branchen vil have en stabil vækst i de kommende år, men at branchens vækst i øvrigt vil være afhængig af virksomheder og medarbejderes evne til proaktivt at præge udviklingen og tilpasse opgaveudbuddet kundernes behov for grøn vækst, komfort i bolig og erhvervsejendomme, produktivitet, energioptimering, automatisering, rådgivning samt evnen til at sætte kunden i centrum.

ETIE • Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

En markedsanalyse udarbejdet af TEKNIQ i marts 2012 viser, at 22 pct. af omsætningen i vvs-branchen og 15 pct. i el-branchen i 2011 var inden for områderne energieffektivisering og vedvarende energi. Sammenlignet med 2010 er det en stigning på henholdsvis 2 og 6 pct. point. Den samlede omsætning for vvs- og elbranchen steg med henholdsvis 4,4 pct. og 7,3 pct.

El-branchen

Behovsredegørelse for 2013

Elbranchens markedsandel inden for energieffektivisering og vedvarende energiløsninger forventes at vokste i de kommende år, både i private boliger, almene boliger og i industrien, hvor særligt automatisering, effektivisering og energieffektivisering vil være i fokus. Elbranchens Kompetencefond har i 2011 og også i 2012 valgt at sætte fokus på elbranchens efteruddannelseskurser, hvor energieffektivisering og vedvarende energiløsninger er i fokus. Det drejer sig bl.a. om efteruddannelse inden for områderne vedvarende energi, intelligente bygningsinstallationer, lysstyring og køleteknik samt energivejledning. Fokus udmøntes bl.a. ved markedsføring via hjemmesider og medlemsudsendelser af en lang række kurser med relation til energiområdet samt forhåndstilsagn fra fonden om, at deltagelse i denne række AMU-kurser automatisk udløser fondsstøtte.

Den samlede efteruddannelsesaktivitet for så vidt angår FKB'erne 2652, elektrisk automation på aut. maskiner og anlæg, 2653, elevator teknik, 2655, bygningers el-installationer og antennemontage, 2656, service på hvidevare- og køleautomatik, 2657, intelligente bygningsinstallationer og CTS-anlæg, 2658, sikrings- og alarmteknik, 2659, tele- og datateknik og 2770, el-forsyningsanlæg er faldet drastisk fra 2010 til 2011. Fra 233,1 årselever i 2010 til 145,5 årselever i 2011, svarende til et fald på 37,6 pct.

Ved udelukkelse af aktivitet for 6-ugers selvvalgt uddannelse er nedgangen fortsat drastisk, men dog lidt mindre end for den samlede aktivitet. Fra 193,0 årselever i 2010 til 125,6 årselever i 2011, svarende til et fald på 34,9 pct.

Ser man på alle personer med elektrikeruddannelsen som højest fuldførte uddannelse og deres samlede efteruddannelsesaktivitet inden for AMU-systemet, er der også tale om et betydeligt fald. Således efteruddannede personer med elektrikeruddannelsen som højest fuldførte uddannelse sig svarende til 216,5 årselever i 2011, hvilket var 130,5 årselever færre end i 2010 – svarende til et fald på 38 pct. I 2012 er faldet fortsat. Således var der 13 pct. færre årselever i 1. halvår 2012 end i samme halvår 2011. Det bemærkes, at der her er tale om den samlede AMU-aktivitet for personer med elektrikeruddannelsen som højest fuldførte uddannelse. Det betyder, at tallet omfatter al form for AMU-efteruddannelse – således også den uddannelse, der ligger uden for elbranchens eget efteruddannelsesudvalg.

Det skal bemærkes, at den faldende AMU-aktivitet efter ETIE's opfattelse er mere end opvejet af en stigende kursusaktivitet hos private leverandører, grossister m.v. I branchen vil der altid være brug for produktspecifikke kurser o.l. som kun leverandører, grossister m.v. kan levere, men de

seneste års udvikling har vist, at private i højere grad overtager helt almindelig AMU-aktivitet i takt med, at skolernes udbud reduceres markant, og det geografiske udbud er indsnævret væsentligt. Det skal bemærkes, at udbuddet af AMU-kurser inden for elfagets FKB'er er reduceret med op

ETIE • Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

mod 50 pct. fra 2011 til 2012. Det er således vurderingen at helt op mod 50-60 pct. af uddannelsesaktiviteten pt. er privat, heraf er hovedparten – aktivitet der "burde" være helt ordinær AMU-aktivitet. Organisationerne vurderer derfor, at AMU står over for store udfordringer.

Det fremgår af aktivitetstallene for 2011, at kompetenceudviklingsfondens satsning på energikurser har den ønskede effekt. "Energikurserne" har holdt status quo i en periode hvor den samlede aktivitet er faldet markant.

Med baggrund i dels den forventede vækst i branchen, dels de foranstående kompetencekrav, herunder de forventede krav til kompetencer/certifikatkrav som følge af implementering af VE-direktivet og de deraf afledte behov for kompetenceudvikling blandt branchens udøvende medarbejdere, samt kompetenceudviklingsfondens målrettede subsidiering forventer ETIE, at efterspørgslen på AMU-uddannelser i 2013 vil være stigende i forhold til 2011.

Arbejdsmarkedspolitisk bestemte behov for udvikling

Elbranchen er påvirket af internationaliseringen via de globale markeders teknologiske udvikling. I forhold til markedsandele forventes det, at en række grundlæggende opgaver i højere grad vil blive løst af udenlandske virksomheder. Det stiller krav til uddannelsens fortsatte kompetenceudvikling og specialisering.

TEKNIQs udarbejdede analyse "markedsstatistik 2012" tegner et billede af, at vækstmulighederne i el-branchen i 2012 og 2013 hovedsageligt vil ligge inden for vedvarende energi og effektivisering – herunder energieffektivisering og tekniske løsninger så som intelligente bygningsinstallationer, styring, automatik og sikring.

I 2011 steg realværdien af elbranchens salg (salget i faste 2012 priser) med 7,1 procent – en stigning på 1,5 mia. kr. til 22,1 mia. kr. Omsætningen i første halvår af 2012 viser yderligere fremgang og ligger knapt en milliard kroner over omsætningen i den tilsvarende periode i 2011. I resten af 2012 og 2013 forventes en stabilisering i branchens salg.

Elbranchen har generelt positive forventninger til markedsudviklingen på alle produktområder. De største vækstmuligheder ses dog på markedet for vedvarende energi. 77 procent af branchens virksomheder forventer stigende omsætning og knap halvdelen forventer ligefrem en stor stigning. Også markedet for energieffektivisering er præget af forventninger om markant vækst. 75 procent af branchens virksomheder forventer stigende omsætning, og knap en tredjedel af disse forventer at væksten bliver stor.

Markedet for intelligente bygningsinstallationer skiller sig også ud. 67 procent af branchens virksomheder forventer vækst. For tele-/datainstallationer, sikring, styring og automatik og det traditionelle installationsmarked er det omkring halvdelen af branchens virksomheder, der forventer stigende omsætning. Herudover afventer branchen en ny lovgivning på det termografiske område i løbet af 2013, der forventes at medføre myndighedskrav om certifikat på termografiske uddannelser.

Udviklingen indenfor lysstyring er gået stærkt de senere år. Såvel ønsker om komfort og krav til energieffektivitet sætter fokus på menneskers brug lys. Brugerne stiller krav om effektiv belysning – hvor og når der er brug for det. Ligeledes er kravene til effektivitet i Industriens globale konkurrence store, og et vigtig parameter er optimal styring og regulering af processer. Tilsvarende

ETIE • Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

har branchens fokus på de miljø- og energirigtige løsninger – herunder cleantech – afdækket et behov for kompetencer inden for dette område.

En virksomhedsundersøgelse gennemført i 2012 blandt TEKNIQs medlemsvirksomheder har påvist, at der står et udækket behov for uddannelser på det måletekniske område, samt bekendtgørelses- og dokumentationsområdet.

Med henblik på at sikre, at branchens uddannelsestilbud reelt også imødekommer branchens krav om tilbud om faglig opkvalificering af medarbejderne, har branchens 2 organisationer Dansk Elforbund og TEKNIQ etableret et tæt samarbejde med repræsentanter fra elbranchens virksomheder og medarbejdere - mhp kvalitetssikring og evaluering af uddannelsesmål og –forløb. Dette samarbejde har medvirket til at afdække elbranchens behov for en ændret og mere ”effektiv” kursusstruktur samt en ombrydning og revision af en række uddannelsesmål med efterfølgende sammensætning i nye og kortere konstellationer. Heraf følger en tilpasning og ombrydning af enkelte af branchens FKB’er med henblik på fuldt ud at kunne imødekomme branchens behov for effektiv efteruddannelse samt de skærpede krav om udbudspligt. Effektueringen af den planlagte omlægning af kursusstrukturen er via omdisponeringer af 2011 og 2012-rammen allerede sat i gang – og udvalget planlægger at fortsætte strukturudviklingen i 2013 og 2014.

Behov for tilskud til udvikling af FKB og arbejdsmarkedsuddannelser

FKB

I forlængelse af den igangværende strukturudvikling samt vurdering af FKB’er iht 3-års reglen – ansøger udvalget om udvikling af 3 FKB’er

- Energi i el-branchen
- Elinstallationer
- Belysning, lyd og billede

Arbejdsmarkedsuddannelser

Næste fase af udviklingen af den nye kursusstruktur vil omfatte ombrydning af 30 eksisterende uddannelsesmål og ditto undervisningsmaterialer til 17 nye uddannelser. Hertil kommer udvikling af 5 nye uddannelser. Der ansøges således om udvikling af i alt 22 uddannelsesmål og -materialer:

Belysning

5 uddannelsesmål og kompendier

- Belysning, dimensionering, installation af lyskilde og armaturer -2 dage
- Belysning, energioptimering af belysningsanlæg – 2 dage
- Belysning, valg og anvendelse af lyssætninger – 2 dage
- Belysning, styring og regulering af anlæg – 2 dage
- Belysning, anvendelse af lovgivning om anlæg 1 dag

Automatisering i produktionen

10 uddannelsesmål og kompendier

ETIE • Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

- PLC – grundlæggende – 3 dage
- PLC – udvidet – 2 dage
- PLC – reguleringsteknik – 2 dage
- SMART-teknologi – 5 dage
- Grundlæggende AC-motorer – 1 dag
- Styringsteknik, frekvensomformere og softstartere – 3 dage
- Procesregulering – 5 dage
- Quality of service – 3 dage
- Maskindirektiv – grundlæggende – 2 dage
- Maskindirektiv - anvendelse – 3 dage

Intelligente el-net

2 uddannelsesmål og kompendie

- Grundlæggende Robotteknik – 2 dage
- Innovativ anvendelse af robotteknologi – 5 dage

3 nye uddannelsesmål og kompendier

- Ladestander til elbiler - 2 dage
- Det intelligente elnet – 2 dage
- SmartGrid - 2 dage

CleanTech

2 nye uddannelsesmål og kompendier

- Systemteknik, el og energianlæg - 5 dage
- Styring og regulering på el-tekniske anlæg – 5 dage

Udvikling af faglæreruddannelse

El-branchens årlige 4-dages læreruddannelsesuge for branchens undervisere gennemføres også i 2013. Læreruddannelsesugen er en årlig tilbagevendende begivenhed hvor branchens undervisere bliver fagligt opkvalificeret. Undervisningen vil som de tidligere år blive gennemført som

workshops, med indlæg og undervisning af såvel fageksperter som faglærere fra de tekniske skoler og med et forventet deltagerantal på 150-190 personer. Læreruddannelsesugen gennemføres i 2013 på EUC-syd.

Der ansøges om udvikling af 2 faglæreruddannelser

- Energi optimering, VE
- Solceller, service og adfærd

VVS-branchen

Behovsredegørelse

Den samlede efteruddannelsesaktivitet for så vidt angår FKB'erne 2746, blikkenslagerarbejde, 2773, installation og service inden for vvs-området 2774, inst. og service af klima- og ventilationsanlæg og 2776, industrielle rørsystemer og anlæg, er faldet markant fra 2010 til 2011. Fra 46,0 årselever i 2010 og til 27,0 årselever i 2011, svarende til et fald på 41,3 pct.

Ved udelukkelse af aktivitet for 6-ugers selvvalgt uddannelse er nedgangen fortsat markant, men dog mindre end for den samlede aktivitet. Fra 33,7 årselever i 2010 til 22,4 årselever i 2011, svarende til et fald på 33,5 pct.

Ser man på alle personer med vvs-uddannelsen som højest fuldførte uddannelse og deres samlede efteruddannelsesaktivitet inden for AMU-systemet, er der også tale om et betydeligt fald. Således efteruddannede personer med vvs-uddannelsen som højest fuldførte uddannelse sig svarende til 90,4 årselever i 2011, hvilket var 56,5 årselever færre end i 2010 – svarende til et fald på 38 pct. I 2012 er aktiviteten stabiliseret, og antallet af årselever i 1. halvår 2012 ligger på samme niveau som i 1. halvår 2011. Det bemærkes, at der her er tale om den samlede AMU-aktivitet for personer med vvs-uddannelsen som højest fuldførte uddannelse. Det betyder, at tallet omfatter al form for AMU-efteruddannelse – således også den uddannelse, der ligger uden for vvs-branchens eget efteruddannelsesudvalg

Det skal bemærkes, at den faldende AMU-aktivitet efter ETIE's opfattelse er mere end opvejet af en stigende kursusaktivitet hos private leverandører, grossister m.v. I branchen vil der altid være brug for produktspecifikke kurser o.l., som kun leverandører, grossister m.v. kan levere, men de seneste års udvikling har vist, at private i højere grad overtager helt almindelig AMU-aktivitet i takt med, at skolernes udbud reduceres markant, og det geografiske udbud er indsnævret væsentligt. Det er således vurderingen at helt op mod 40 – 50 pct. af uddannelsesaktiviteten pt. er privat, heraf er hovedparten – aktivitet der "burde" være helt ordinær AMU-aktivitet. Organisationerne vurderer derfor, at AMU står over for store udfordringer.

Med baggrund i dels den forventede vækst i branchen, dels de foranstående kompetencekrav, herunder de forventede krav til kompetencer/certifikatkrav blandt branchens udøvende medarbejdere, samt den igangværende og planlagte efteruddannelsesfremmende indsats, forventer ETIE at efterspørgslen på AMU-uddannelser i 2013 vil være stigende i forhold til 2011.

Arbejdsmarkedspolitisk bestemte behov

I 2007 udarbejdede branchens to organisationer TEKNIK og Blik og Rørarbejderforbundet rapporten om Fremtidens vvs-installationer. En af rapportens hovedkonklusioner er slutbrugernes krav om en høj grad af samlet kompetence hos de enkelte udførende medarbejdere.

En af forudsætningerne for at branchens udførende vil kunne imødekomme både myndighedernes og slutbrugernes behov for kompetent og kvalificeret udført arbejde, er en væsentlig udvikling af den faglige viden inden for intelligente komponenter og kommunikation mellem komponenter. Herudover påpeger rapporten, at områderne indregulering og fejlfinding på vvs-installationer – og komponenternes samspil samt opfyldelse af brugernes krav til optimering af energiforbruget samt et godt indeklima ligeledes er fremtidige fokusområder.

ETIE • Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Disse konklusioner ligger helt i tråd med de forventninger Markedsstatistikken og rapporten Installationsbranchens veje til væk ser i tiden frem til 2015, hvor energieffektivisering og vedvarende energi, indeklime samt styring og regulering bliver overskrifterne for vvs-branchens vækstområder – med tilsvarende krav til medarbejdernes kompetencer.

Vvs-branchens efteruddannelses tilbud bliver løbende justeret iht den erhvervsmæssige udvikling. Senest er uddannelser inden for køleområdet med en række korte uddannelsesforløb mhp installation, og service af varmepumper blevet implementeret i AMU-tilbuddene, ligesom AMU-uddannelser, hvor rådgivning og dokumentation ifm såvel markedsføring som udførelse af vvs-installationsopgaver er udviklet. Samtidig forventes de uddannelsesmæssige konsekvenser af VE-direktivet at få indflydelse på indholdet i branchens AMU-tilbud. Tilsvarende har branchens fokus på de miljø- og energirigtige løsninger – herunder cleantech – afdækket et behov for kompetencer inden for dette område.

Med henblik på at kunne imødekomme de skærpede krav om udbudspligt og branchens krav om fleksibel og tilgængelig efteruddannelse, arbejder branchens organisationer på en revision af FKB'en Installation og service inden for vvs-området med henblik på en opsplitning af branchens kernejobområder og ditto arbejdsmarkedsrelevante kompetencer. Arbejdet forventes færdiggjort med udgangen af 1. kvartal 2013.

Behov for tilskud til udvikling af FKB og arbejdsmarkedsuddannelser

FKB'er

FKB 2773 Installation og service i vvs-branchen dækker over branchens kernejobområder og ditto arbejdsmarkedsrelevante kompetencer. Vi har i efteruddannelsesudvalget vurderet, at denne FKB er blevet for bred, da den dækker stort set hele branchens fagområde og skolerne har svært ved at udbyde hele paletten af kurser og kompetencer. En revidering vil sikre, at skolerne kan løfte udbuddet og i højere grad specialisere sig inden for de enkelte områder med henblik på at kunne imødekomme branchens krav om fleksibel efteruddannelse og de skærpede krav om udbudspligt.

Udvalget ansøger om midler til udvikling af 2 FKB

- Energoptimering i vvs-branchen
- Installation og service inden for vvs-området

Arbejdsmarkedsuddannelser

Udvalget afventer fortsat udmøntningen af direktivet for vedvarende energi – VE-direktivet – og de uddannelsesmæssige konsekvenser direktivet forventes at ville medføre for branchens AMU-udbud.

Energoptimering og energieffektivitet

En stor del af det beskrevne behov for udvikling af kompetencer inden for energioptimering og – effektivisering er indeholdt i AMU-bevillingen for indeværende år. Tilbage står et umiddelbart behov for udvikling af

3 uddannelsesmål og kompendier

ETIE • Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

- Vvs-installationer i lavenergibygninger 3 dage
- Vvs-energistyrring 2 dage
- Automation i vvs-installationer 3 dage

CleanTech

4 uddannelsesmål og kompendier

- Energi- og miljøpolitik - 5 dage
- Energoptimering - 5 dage
- Systemteknik for energianlæg - 5 dage
- Regulering af energianlæg - 5 dage

Udvikling af faglæreruddannelse

VVS-branchens årlige læreruddannelsesuge for branchens undervisere gennemføres også i 2013. Læreruddannelsesugen har siden 1998 været gennemført hvert år umiddelbart inden skolerne ssommerferie med et deltagerantal på 75-100 personer pr. år. Uddannelsesugen gennemføres i regi af branchens organisationer og branchens netværksskoler, hvor et samarbejde om uge 26 er etableret. Her afklares behovet for opdatering i de faglige discipliner, som branchens efteruddannelse dækker. Undervisningen vil som de tidligere år blive gennemført som workshops, med indlæg og undervisning af såvel fageksperter som faglærere fra de tekniske skoler og med et forventet deltagerantal på 70 personer. Læreruddannelsesugen gennemføres i 2013 på Herningsholm Erhvervsskole i Herning.

1 uddannelsesmål:

- Faglig opdatering af faglærere – uge 26
-

Skorstensfejerbranchen

Behovsredegørelse

Skorstensfejerfagets kvalitetskoncept byder fagets udøvere 10 dages kursus på 3 år. Kursuskravet er gældende for både mestre og svende. Som følge af et nyt Bygningsreglement er kravene til bygningers energiforbrug blevet skærpet med 25% i 2010, og kravene skærpes igen med yderligere 25% i 2015, som følge af den energipolitiske aftale fra 10. juni 2005. Det betyder, at branchens virksomheder og svende skal have udbyggede kompetencer inden for såvel energi. På den baggrund forventes det, at kursusaktiviteten vil stige en smule i forhold til 2011.

Arbejdsmarkedspolitisk bestemte behov

Skorstensfejerbranchens medarbejdere har over en periode udviklet sig fra at være en ensrettet gruppe med ensidige arbejdsopgaver - til en målgruppe, der kan imødekomme såvel de lovmæssige krav, der er udgangspunktet for målgruppens arbejde, som branchens øvrige krav om kompetencer til løsning af energitekniske og miljømæssige arbejdsopgaver.

ETIE • Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Arbejdet inden for skorstensfejerfaget som helhed er dybt forankret i lovgivningen såvel på boligområdet som på fyringsområdet - en lovgivning, der er blevet ændret med efterfølgende konsekvenser for skorstensfejerens arbejdsområder. Samtidig peger udviklingen i branchen hen imod, at den enkelte skorstensfejer i fremtiden skal kunne løse individuelle opgaver på et kvalitativt højt niveau, hvilket forventes at stille yderligere krav til udvikling af målgruppens kompetencer.

Samtidig skal branchens udførende have indgående kendskab til brandpræventive foranstaltninger ved installation af nye modeller af oliefyrskedler, der er i brug på markedet. Endvidere efterspørger såvel private kunder som myndigheder og erhvervslivet i stigende grad dokumentation på energieffektivitet og miljøbelastninger ud fra målinger og faktaindsamlinger.

Bekendtgørelsen om regulering af luftforurening fra brændeovne og brændekedler samt visse faste anlæg til energiproduktion er under revision, og det forventes, at der med den reviderede udgave vil være nye krav til grænseværdier for partikelforurening. Der vil derfor være behov for udvikling af et uddannelsesmål om måling med nye apparater samt vejledning i fyring med fast- og findelt brændsel (bio, og korn) med henblik på at bringe partikelforureningen ned under de tilladte grænseværdier.

Behov for udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser

Der søges om udvikling af 1 uddannelsesmål og kompendium

- Partikelforurening

ETIE

31. oktober 2012

HAKL's arbejdsmarkedspolitiske redegørelse 2013

HAKL har i 2013 fortsat fokus på behovsafdækning, udarbejdelse og markedsføring af uddannelsesstrukturer. Behovet for udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser og undervisningsmaterialer er derfor hovedsagelig begrundet i opfølgning på arbejdet med uddannelsesstrukturer, samt det fortsatte fokus på "it i alting".

Redegørelsen er koordineret med HAKL's referencegrupper, de faglige udvalg på det merkantile område, og referencegrupperne for finansområdet, det statslige område, ledelse samt medie & kommunikation.

En faldende AMU-aktivitet

Efter mange år med stigende aktivitet oplever HAKL nu, som på hele AMU-området, et stort fald i aktiviteten, og har derfor fokus på, hvordan man kan sikre HAKL's AMU-aktivitet fremover.

Årsagerne til dette fald kan være flere og er ikke dokumenteret, men de væsentligste årsager vil være en kombination af begrænsning i virksomhedernes økonomi og den tid, som ledere og den ofte reducerede medarbejderstab i virksomhederne har på grund af den økonomiske krise, samt de ændrede rammevilkår for AMU-kurserne.

Derudover befinder AMU sig i en tillidskrise. De mange sager, der har verseret i pressen gør, at virksomheder kan være tilbageholdende med at benytte AMU. Men virksomhederne oplever også, at der ikke er et reelt udbud og gennemførelse af kurser hos udbyderne, hvilket har medført at virksomheder – især små og mellemstore virksomheder - i stigende omfang har søgt andre alternativer.

En række udbydere melder om, at bureaukratiet og rammerne for at udbyde AMU-kurser er blevet så store og omkostningstunge, at mange skoler stiller spørgsmålstegn ved, om man skal forsætte med at udbyde AMU-kurser. Samtidig konstaterer udvalget, at der foregår en stigende IDV-aktivitet.

En anden årsag kunne være, at der er bred erkendelse af, at kompetenceudvikling og livslang læring kan være mange ting, f.eks. intern uddannelse, coach, netværk. Det er ikke udelukkende kurser gennemført i traditionel forstand.

I takt med at både uddannelses- og kvalifikationsniveauet på arbejdsmarkedet stiger, vil der blive større efterspørgsel efter kompetenceudvikling. Men kompetenceudvikling og efteruddannelse skal tænkes mere fleksibelt, så det passer ind i en travl hverdag og imødekommer forskellige læringsstilesamt tilpasses de behov, som de offentlige og private arbejdspladser har.

En tredje årsag kan være, at AMU-udbuddet især for de små og mellemstore virksomheder, kan virke uoverskueligt og dermed ikke er synligt for brugerne. HAKL har derfor i de seneste år og fremover fokus på kursusstrukturer.

HAKL's forventede aktivitet i 2014

De seneste AMU-tal for 1. halvår 2012 inden for de FKB, som HAKL er ansvarlig for, og hvor Ministeriet for Børn og Undervisning er finansierende myndighed (rekvirent UVM) viser, at nedgangen i aktiviteten fortsætter i forhold til 1. halvår 2011. Således er der en nedgang i antal årselever fra 1. halvår 2011 til 1. halvår 2012 på 239,3. Det svarer til et aktivitetsfald på knap 30 %. HAKL vurderer, at aktiviteten i 2014 i forhold til 2012 på baggrund af tallene for 1. halvår 2012 vil være uændret. Årsagerne skal findes i de ovenfor beskrevne forhold.

Kompetenceløft

HAKL har besluttet at fokusere på, hvordan man sikrer et reelt kompetenceløft af ufaglærte og faglærte, og dermed skaber en bedre sammenhæng mellem AMU og EUD samt AMU og de videregående voksenuddannelser. Fx ved at lave uddannelsespakker, der bygger bro mellem AMU og de merkantile akademiuddannelser, og AMU-uddannelsespakker der kan anvendes af ufaglærte til at blive opkvalificeret inden for bestemte jobfunktioner, og AMU-uddannelsespakker (eller dele heraf), der kan indgå i en GUV-plan for at opnå faglært status.

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

HAKL har således via analyseprojektet Analyse af uddannelsesstrukturer på HAKL's områder – erfaringer og udviklingsbehov, ordinær bevilling 2011-12, fået udviklet 4 strukturer, der af forskellige målgrupper kan anvendes som overgang til fortsat videregående efteruddannelse og specialisering i virksomheden. Næste skridt er, at strukturerne skal udbydes og markedsføres af udvalgte AMU-udbydere.

Der er desuden nye strukturprojekter i gang på den ordinære bevilling 2012-13, *Analyse af AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering i detailhandelen og Jobprofilanalyse samt afdækning og udvikling af efteruddannelsesforløb med karriere- og videreuddannelsesperspektiv for faglærte, merkantile medarbejdere.*

HAKL ansøger på bevillingen 2013 om 5 mindre projekter om AMU-uddannelsespakker i opkvalificering inden for det administrative område, handelsområdet, event- og oplevelsesområdet, samt fitness- og sportsbranchen for så vidt angår ufaglærte, der allerede arbejder i branchen/jobområdet.

Digitalisering af indberetninger af fx årsregnskab, skat, moms mv. til offentlige myndigheder

HAKL's fokus på "it i alting" fra tidligere ansøgninger, fortsætter. Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi for 2011-15 betyder, at digitaliseringen nu og fremover er en stigende udfordring både for medarbejdere i private virksomheder og offentlige myndigheder, fordi det oftest er den eneste mulige måde at "kommunikere" på, når virksomhederne skal indberette forskellige oplysninger til eksempelvis SKAT og de kommunale myndigheder, foretage afregninger i forhold til det offentlige, aflevere virksomhedsårsregnskab mv.

HAKL har derfor haft nedsat en ad hoc arbejdsgruppe, der har set på, hvordan den øgede digitalisering udfordrer HAKL's målgrupper, og hvilke kurser der indeholder indberetninger til offentlige myndigheder m.fl. for at vurdere, om der var behov for nye kurser eller nye elementer i relation til digitalisering af arbejdsopgaver og arbejdsgange i de eksisterende kurser. Den umiddelbare vurdering er, at HAKL er dækket ind af både eksisterende kurser og nye kurser, der skal udvikles på HAKL's ordinære bevilling 2012-13, men at der er behov for at klæde underviserne på til at kunne undervise kursisterne i, hvordan de håndterer de nye digitale indberetninger.

HAKL har derfor den 6. september 2012 afholdt en faglæreruddannelse: Digitale indberetninger – hvordan gør vi og hvilket materiale kan vi anvende? - med fokus på udvalgte kurser inden for HR-administration, samt løn & regnskab. Undervisningsmaterialet fra uddannelsen er offentligt tilgængeligt på ministeriets materialeplatform www.emu.dk og HAKL's egen hjemmeside www.haklnet.dk.

På det offentlige område er der igangsat aktiviteter og projekter i organisationernes eget regi i forbindelse med den kommunale digitaliseringsstrategi og den fælles offentlige digitaliseringsstrategi 2011-2015.

Herunder følger en uddybning af det behov for FKB, arbejdsmarkedsuddannelser, og undervisningsmateriale samt analyser, som HAKL har registeret og ønsker at ansøge om udviklings- og analysemidler til på den ordinære bevilling 2013.

FKB 2791 Administration

Der er brug for et nyt kursus for administrative medarbejdere i kommunikation via video i forbindelse med virksomheders konferencer, møder og samtaler, hvor distanceforskelle betyder, at møder og samtaler afholdes ved anvendelse af Skype mv.

FKB 2796 IKT-administration og -vedligeholdelse

Der er også brug for et nyt kursus til it-superbrugere og administrative medarbejdere, der skal kunne anvende og videreformidle viden om brug af online tjenester til andre medarbejdere, herunder hvordan man kan arbejde med tekstbehandling og regneark mv. online og dele dokumenter med hinanden. Kurset vurderes især relevant for medarbejdere i små og mellemstore virksomheder

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

FKB 2789 Turist og rejse

Koblingen mellem service, oplevelser, events og indlandsturisme forventes at medføre behov for en ny FKB inden for oplevelses- og turismeområdet, alternativt en revision af FKB Turist og rejse, samt i tilknytning hertil revision af FKB Viden- og forretningsservice.

Analyse af konvergens imellem turistbranchen og oplevelsesområdet og konsekvenserne heraf for HAKL's målgrupper vil danne grundlag for beslutningen og beskrivelsen af en evt. ny FKB. Analysen udføres med opstart primo 2013.

FKB 2798 Viden- og forretningsservice

Denne FKB skal revideres og opdateres, dels fordi event/oplevelsesområdet evt. skal udskilles i en selvstændig FKB sammen med indlandsturisme, og dels fordi FKB'en for så vidt angår målgrupperne advokatsekretærer, revisorassistenter samt økonomi- og regnskabsmedarbejdere ikke er blevet opdateret siden 2007, og der på nogle af kursusområderne kan konstateres en meget lav aktivitet. Revisionen vil gå i gang i 2014.

Endvidere har HAKL 4 kurser i forskellige emner inden for intern controlling, der blev udviklet og godkendt primo 2012 til fortrinsvis faglærte økonomi- og regnskabsmedarbejdere, der har erfaring med regnskab. Disse 4 kurser ønskes der udviklet undervisningsmateriale til, da der ikke findes tilsvarende undervisningsmateriale, der kan anvendes, herunder fra grunduddannelsen:

- 47071 Controlling af omkostninger og investeringer
- 47072 Controlling af kreditor, indkøb og lager
- 47073 Controlling af salgs- og debitorområdet
- 47074 Controlling af projektregnskabet

FKB 2768 Detailhandel

Inden for FKB Detailhandel er der behov for udvikling af en række kurser som pendant til de specialtspor, der er udviklet til Detailhandelsuddannelser. I første omgang udvikles 12 nye uddannelsesmål i alt inden for hhv. konceptstyring (6 mål) og salgsoptimering (6 mål) med arbejdstitlerne:

Konceptstyring:

1. Anvendelse af butikkens idegrundlag til driftsplanlægning
2. Konkurrentanalyse i forbindelse med driftsplanlægning
3. Opstilling af mål i forhold til konceptet og vedligeholdelse
4. Anvendelse af koncepter nationalt og internationalt
5. Markedsanalyse og konkurrencesituation
6. Disponering af salgsareal i forhold til konceptet

Salgsoptimering:

1. Opstilling af strategiske og taktiske salgsmål
2. Anvendelse af rapportering og opfølgningsmetoder til salgsoptimering
3. Motivation og arbejdsindsats i forbindelse med salgsoptimering
4. Inddeling af salgsdistrikter
5. Opfølgning og vurdering af salgsarbejdet
6. Rammer for og prioritering af salgsopgaver

De foreløbige resultater af *Analyse af udvalgs varebranchen* peger bl.a. på, at det er et problem, at mange nyuddannede og medarbejdere generelt har for lidt viden om, hvad det kræver at drive en forretning, og hvad det kræver af resultater af en salgsmedarbejder. Flere deltagende virksomheder oplyser, at det ikke længere er nok at medarbejderne har teknisk viden om produkterne: Det essentielle er, at de kan sætte sig ind i kundens situation og ud fra det foreslå en løsning, der både teknisk passer bedst til kundens behov, og rent oplevelsesmæssigt præsenteres for kunden på en måde, så kunden oplever størst tilfredshed. Der skal derfor udvikles kurser med følgende arbejdstitler:

1. Daglig butiksdrift (den indbringende butik)
2. Forbrugerstyret salg

FKB 2609 Foto-, film-, tv- og redaktionel produktion

HAKL ønsker en revision af denne FKB, der ikke har været revideret siden 2004. Der er ganske vist foretaget en revision i 2008, men ansøgningen om godkendelse har af koordineringsmæssige årsager været sat i bero i så lang tid, at en nyrevision er påkrævet. Dels for at sikre, at de koordineringsmæssige bemærkninger bliver indarbejdet, som helt konkret har udmøntet sig i, at MI har fået godkendt en FKB med titlen 2203 Udvikling og produktion til digitale medier, som også er uddannelsesdækket i FKB 2609. Dels at eventuelle nye udviklingstendenser også bliver indarbejdet i kompetencebeskrivelsen, fx det øgede fokus på cross media.

FKB 2623 Ledelse

En trend for de kommende år forventes at blive, at lederne har behov for selv at kunne tilrettelægge deres arbejde og kompetenceudvikling efter aktuelt arbejdspress. Derfor er der stort behov for at integrere forskellige undervisningsformer, der ikke kræver tilstedeværelse – eksempelvis forskellige former for e-learning/blended learning. En international tendens viser en markant udvikling mod at flere og flere udenlandske (særligt amerikanske) læreranstalter/universiteter satser meget på omfattende udvikling af e-learning programmer til den brede befolkning (og derfor i nogle tilfælde også uden beregning).

Det vurderes derfor, at der er i de kommende år efterspørges større fleksibilitet, nye afholdelsesformer under hensyn til ledernes tid og økonomi, som er dominerende på både det private og offentlige arbejdsmarked. Ledere i AMU-målgruppen er blandt de mere teknologisk kompetente mennesker, og derfor vil det være oplagt at udvikle muligheder for blended learning til denne målgruppe.

Der er behov for at udvikle flere strukturer i AMU til ledere, da det har vist sig at strukturer bidrager til den overskuelighed, som brugerne har behov for. Der er en række områder, som er i fokus i danske virksomheder, som ikke er dækket af strukturer på nuværende tidspunkt. Det vurderes at lean (eller effektivisering af arbejdsprocesser), salgsledelse og sundhedsledelse er fokusområder, hvor der er et behov for at synliggøre mulighederne i AMU ved at udvikle undervisningsmateriale, der "binder" de relevante kurser sammen i nogle strukturer. Undervisningsmaterialet til de 3 strukturer vil tage udgangspunkt i følgende mål:

44568 Lederens ressourceoptimering
40448 Salgsledelse
41386 Lederens værktøjer til håndtering af sygefravær

FKB 2676 Praktisk Kirketjeneste

Der søges om revision af 2 arbejdsmarkedsuddannelser:

43753 Klargøring til gudstjeneste/kirkelige handlinger
43751 Tilrettelæggelse af det praktiske arbejde i kirken

Der søges om revision af 4 undervisningsmaterialer:

43753 Klargøring til gudstjeneste/kirkelige handlinger
43751 Tilrettelæggelse af det praktiske arbejde i kirken
43747 Manuel betjening af kirkens tekniske installationer
42882 Regnskabsfører for de kirkelige kasser

Den statslige referencegruppe under HAKL har nedsat en arbejdsgruppe, der p.t. evaluerer de enkelte uddannelser samt uddannelsesstrukturen i den samordnede efteruddannelsesstruktur for kirkefunktionærer. Arbejdet forventes at udmønte sig i ovenstående behov for revision af uddannelser og undervisningsmaterialer.

Det skyldes, at der er igangsat en udvikling mod en mere effektiv og fleksibel anvendelse af kirkefunktionærerne i forhold til faggrænser og ansættelser på tværs af sognegrænser, som resulterer i ændrede rammer for tilrettelæggelse af det praktiske arbejde. De øvrige revisioner er begrundet i

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

nye og differentierede tilbud til kirkens brugere, øget fokus på miljø- og energihensyn, stigende anvendelse af it og ændrede procedurer og regler for regnskabsføring i kirken.

Analysebehov

HAKL ansøger om midler til fireanalyseprojekter, som beskrives og begrundes nærmere nedenfor. Analyserne er prioriteret af HAKL i nedenstående rækkefølge. Der henvises i øvrigt til de særskilte analyseansøgninger.

1. Analyse af jobområde og målgrupper i FKB Viden- og forretningsservice
2. Nye læringsformer baseret på blended learning
3. Hvad skal der til for at øge de små og mellemstore virksomheders anvendelse af AMU inden for HAKL's områder?
4. Realitetstjek af HAKL's 19 FKB i forhold til stillingsbetegnelser/jobopslag
5. AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering inden for det administrative område
6. AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering til handelsområdet vedr. salgskompetencer
7. AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering i sports- og fitnessbranchen
8. AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering af personlig trænere
9. AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering inden for event- og oplevelsesområdet

Ad 1. Analyse af jobområde og målgrupper i FKB Viden- og forretningsservice

Formålet med analysen er at få et opdateret billede af HAKL's målgrupper advokatsekretærer, revisorassistenter samt økonomi- og regnskabsmedarbejdere, deres jobområde og arbejdsmarkedsrelevante kompetencer samt deres og deres arbejdspladers adfærd i relation til kompetenceudvikling, der kan danne grundlag for en revision af FKB 2798 Viden- og forretningsservice, samt en vurdering af, om udbuddet af kurser til disse målgrupper er tidssvarende og dækkende.

FKB Viden- og forretningsservice er for disse målgrupper senest blevet revideret i 2007, og denne FKB står samlet set til en revision i 2014.

Ad 2. Nye læringsformer baseret på blended learning

Aktiviteten er faldet meget på AMU. Det er der flere grunde til, men to tilbagemeldinger er, at nogle virksomheder ikke har råd og andre ikke har tid. Den ustabile økonomi gør, at de fleste ledere har meget travlt. Derfor kan det være en udfordring at få tid til efteruddannelse. Blended learning gør uddannelse mere fleksibelt for den enkelte og lettere at passe ind i en travl hverdag. Baseres dele af et forløb på e-learning er den enkelte kursist endvidere langt mindre afhængig af geografi.

Der er forskellige erfaringer med at integrere e-learning i AMU på forskellige måder samt at bruge sociale medier, webinarer og lignende læringsteknologier (senest TUP-projektet 'Transfer når tiden er knap'). Der er indenfor mange andre uddannelsesområder (såvel inden- som udenlands) mange forskellige erfaringer med e-learning/blended learning.

Nærværende analyse vil samle erfaringer fra andre projekter, udvikle- og afprøve konkrete ledelsesforløb baseret på blended learning.

Ad 3. Hvad skal der til for at øge de små og mellemstore virksomheders anvendelse af AMU inden for HAKL's områder?

Formålet med projektet er, at afdække, hvilke små og mellemstore detailhandelsvirksomheder, der anvender AMU og vores kurser og hvilke overvejelser, de gør sig når de står og skal kompetenceudvikle medarbejdere, herunder hvor de går hen og hvordan de organiserer det med kompetenceudvikling og hvilke overvejelser medarbejderne som enkeltpersoner, har for at søge kurser. Af HAKLs tilfredshedsmåling fra 2011 ses, at der er sket en stigning i antallet af medarbejdere, som har været på et HAKL kursus på eget initiativ, faktisk 48 % af de adspurgte.

Dernæst er formålet at afdække hvilke faktorer, som kan bidrage til at vi kan dels kan øge de små og mellemstore virksomheders viden om mulighederne i AMU og hvordan vi kan øge deres anvendelse af AMU.

På baggrund af behovsafdækningen udvikles og afprøves et eller flere forløb målrettet detailbranchen af eksisterende HAKL-kurser, som modsvarer de behov som små- og mellemstore virksomhe-

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

der i detailbranchen efterspørger. Til de udviklede forløb skal der udvikles et markedsføringsmateriale, der taler til målgruppen, som udbydere kan anvende.

Projektet skal udvikle tilbud, der går på tværs af uddannelsesudbuddet beskrevet i HAKL's fælles kompetencebeskrivelser, og ikke er begrænset til bestemte afholdelsesformer og afviklingstempel. Projektet skal således udfordre den gængse måde at afholde arbejdsmarkedsuddannelser på og skabe rum for, at skolerne kan afprøve bredere muligheder for gennemførelse af kompetenceudvikling. Endeligt er det afgørende, at der etableres et partnerskab mellem HAKL og udbydere af AMU-kurserne og VEU-centrene.

Ad 4. Realitetstjek af HAKL's 19 FKB i forhold til stillingsbetegnelser/jobopslag

Igennem en kvantitativ søgning af forskellige jobdatabasers jobopslag inden for HAKL's områder, ønsker HAKL at foretage et realitetstjek af de 19 FKB med henblik på en vurdering af, hvorvidt de pågældende FKB er tidssvarende i forhold til de stillingsbetegnelser, samt koblingen mellem stillingsbetegnelser og arbejdsmarkedsrelevante kompetencer, som de kommer til udtryk gennem en afsøgning af jobopslag i perioden 2010-12.

Formålet med en kortlægning af de pågældende jobopslag i jobdatabaserne er at få input til en drøftelse i HAKL og HAKL's referencegrupper om, hvorvidt FKB'erne skal opdateres/revideres, og om HAKL har kurser til de pågældende jobprofiler/stillingsbetegnelser.

Ad 5. AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering inden for det administrative område

HAKL ønsker at skabe en kursusstruktur med AMU-kurser, der gør det muligt at opkvalificere ufaglærte, der arbejder inden for de administrative områder inden for forretningsforståelse, it og regnskab samt kommunikation & kundeservice.

Der er tale om en mindre analyse, der skal afdække målgruppernes uddannelsesbehov og dermed de konkrete uddannelsesmål, der skal indgå i de faglige opkvalificeringspakker, igennem kontakt til uddannelsessteder og virksomheder.

Der er tale om flere målgrupper på forskellige uddannelsesniveauer og praktisk erfaring inden for det administrative område, som skal kunne opkvalificeres gennem AMU-forløb.

Opkvalificeringspakkerne udvikles med deltagelse af udbydere, og det beskrives, hvis der mangler et eller flere AMU-mål til opkvalificeringspakkerne, således at disse efterfølgende kan udvikles.

Ad 6. AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering til handelsområdet vedrørende salgs-kompetencer

HAKL ønsker at skabe en kursusstruktur med AMU-kurser, der gør det muligt at opkvalificere faglærte med andre kompetencer end handelsuddannelsen, og ufaglærte medarbejdere som arbejder med salg i B2B-handelserhvervet.

Der er tale om en mindre analyse, der skal afdække målgruppernes uddannelsesbehov og dermed de konkrete uddannelsesmål, der skal indgå i de faglige opkvalificeringspakker. I relevant omfang inddrages resultater af analysen, gennemført af New Insight i 2011 med titlen – *Karakteristik af de handelsuddannedes job og arbejdsmarked*. Endvidere vil erfaringer fra det regionale projekt *Globus6400*, gennemført for Sønderborg kommune, blive inddraget, hvor det vurderes relevant.

Omdrejningspunktet er faglærte medarbejdere med andre kompetencer end handelsuddannelsen og ufaglærte medarbejdere, som arbejder med salg i B2B-handelserhvervet, p.t. beskrevet inden for rammerne af FKB2256 *Handel og logistik* samt 2791 *Administration*, som skal kunne opkvalificeres gennem AMU-forløb.

Opkvalificeringspakkerne udvikles i samarbejde med udbydere.

Ad 7. AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering i sports- og fitnessbranchen og

HAKL ønsker at skabe en kursusstruktur med AMU-kurser, der gør det muligt at opkvalificere ufaglærte instruktører i sports- og fitnessbranchen.

Der er tale om en mindre analyse, der skal afdække målgruppernes uddannelsesbehov og dermed de konkrete uddannelsesmål, der skal indgå i de faglige opkvalificeringspakker, igennem kontakt til sports- og fitnessvirksomheder.

Der er tale om flere målgrupper inden for rammerne af FKB2253 *Instruktion og administrative funktioner i træning og sport*, som skal kunne opkvalificeres gennem AMU-forløb.

Behovet skal ses i relation til en samfundsudvikling med en øget fokus på træning og sport.

Opkvalificeringspakkerne udvikles i samarbejde med udbyderne på området.

Ad 8. AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering af personlig træner

HAKL ønsker at skabe en kursusstruktur med AMU-kurser, der gør det muligt at opkvalificere personlige trænere i sports- og fitnessbranchen.

Der er tale om en analyse, der i første omgang skal præcisere niveauet og kompetencer for en faglært personlig træner i fitnessbranchen, men også i sportsbranchen bredere set. Efterfølgende skal målgruppernes uddannelsesbehov afdækkes, og dermed de konkrete uddannelsesmål, der skal indgå i de faglige opkvalificeringspakker gennem kontakt til sports- og fitnessvirksomheder.

Ad 9. AMU-uddannelsespakker i faglig opkvalificering inden for event- og oplevelsesområdet

HAKL ønsker at skabe en kursusstruktur med AMU-kurser, der gør det muligt at opkvalificere ufaglærte medarbejdere inden for event- og oplevelsesområdet.

Der er tale om en mindre analyse, der skal afdække målgruppernes uddannelsesbehov og dermed de konkrete uddannelsesmål, der skal indgå i de faglige opkvalificeringspakker. I relevant omfang inddrages resultater af den analyse HAKL gennemfører i 2013 – *Analyse af konvergens imellem turistbranchen og oplevelsesområdet og konsekvenserne*.

Omdrejningspunktet er de ufaglærte medarbejdere i event- og oplevelsesområdet, p.t. beskrevet inden for rammerne af FKB2798 *Viden- og forretningservice* samt 2789 *Turist og rejse*, som skal kunne opkvalificeres gennem AMU-forløb.

Opkvalificeringspakkerne udvikles i samarbejde med udbyderne på området.